

En honor d'un mestre català

HOMENATGE A MOSSÈN REXACH

En Torres Amat ja en parla i el gran bisbe català el doctor Torres i Bages ja l'esmenta com a pedagog notable al rector i mestre de minyons, mossèn Baldiri Rexach. Però aquelles guspires s'esvalen.

Un dia de l'any 1915, l'escapellat a mans del mestre En Llorens Jui i Ollé (ara del Grup escolar Baixeres) un llibre vell, de paper esgrogueït, en quai portada s'hi llegia:

«Instruccions per l'ensenyança de minyons, escrites pel reverend Baldiri Rexach, prevere i rector de l'església parroquial de Sant Martí d'Ollé, bisbat de Girona, obra utilíssima per la instrucció dels minyons i descans dels mestres, amb línies fines per a aprendre bé d'escriure. Dedicada a Déu Nostre Senyor. Amb llicència, privilegi (impresa) a Girona. Per Antoni Oliva al carrer de les Balleseries. Any 1749.»

El llibre fou llegit i admirat pels que impulsaven el moviment de regeneració de la pedagogia catalana, especialment per En Manuel Ainaud, actualment assessor tècnic de la Comissió de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona, i per En Martí Taulé i Prunera, mestre de les Escoles Ribas, de la vila de Rubí. De seguida es formà a l'entorn del llibre un ambient de simpatia, perquè la doctrina pedagògica que en ell s'hi presentava, s'adui juntament amb l'orientació que seguien els nostres pedagogues i els confirmava el que, per naturalesa, havien continuat la tradició pedagògica catalana, és a dir, els confirmava que anaven bé que seguien el veritable camí. I, com és natural, a l'ensens brodia un sentiment d'admiració al pedagog humil, ple de seny, al moralista, a l'home de gran cultura que esbia arribar amb la seva visió al fons de la consciència de l'infant i el preparava per a la vida social. És a dir, que la seva acció no quedava reclosa a Catalunya sinó que l'espandia per totes les altres nacions.

S'estudià el llibre i es confirmà que, si a la Pedagogia altres nacions hi havien aportat un Pestalozzi, un Froebel, un P. Girard, un Victorí de Feltró, un Francesc de Sales, un Rousseau... etc., Catalunya hi aportava, guardant les degudes proporcions, un mossèn Baldiri Rexach.

Ja s'en fan malbé, prou i massa de reputacions, ja en som prou d'eco-clastes, i prou fàcils a enderrocar als homes que sobreixen del nivell gris ordinari i calla aprofitar l'ocasió d'enlaira un dels nostres, amb la seguretat de que d'aquest ningú en malparlarà perquè ja és mort, ningú li tindrà enveja perquè ja no li farà ombra ni barrarà el pas a vanitats xorques. S'inicià la idea de donar un relleu especial a la figura pedagògica de mossèn Baldiri Rexach que, en els actuals moments de la vida de Catalunya esdevé una figura patriòtica perquè ell posa a la nostra llengua, com a base i fonament de la cultura del minyó català.

Es feren indagacions. S'anà a Ollers, i allí ja s'havia perdut el record del mestre. Al llibre parroquial s'hi llegia que el rector mossèn Baldiri Rexach morí el 15 de febrer de 1781, de mort natural, a l'edat de 78 anys i que estava soterrat a dins de l'església, sota una llosa que hi ha enfront de la porta.

Es va saber que havia nascut a Bell-lloch, de Santa Cristina d'Aro, prop de Sant Feliu de Guíxols. Es recullien dades tràgiques de la seva família que tenia allí una gran casa pairal, que, al rodolar des anys ha passat a ésser propietat del nostre estimadíssim amic i company En Marian Vinyes, gerent del ferro-carril de Girona a Sant Feliu.

Es registraren les golfes i calaixeres de les masses i munts de llibres vells i es recolliren exemplars de diverses

edicions del llibre i especialment una «prínceps» l'estampada a Girona.

L'admiració íntima que uns quants escolts, tenien al pedagog, calla fer la transcendir al públic i la Societat Barcelonina d'Amics de la Instrucció proposà la celebració d'actes públics per a retre homenatge a l'obra i honorar l'autor. Van respondre a la crida i amb ells es formà el Comitè. Les novistes professionals, «Magisterio Gerondense», «Magisterio Tarracense», «Magisterio Leridano», «Butlletí de Mestres», Consell de Pedagogia de la Mancomunitat, Comissió de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona, Associació de Mestres Joves, Institut de Cultura i Biblioteca Popular per a la Dona, Associació de Mestres Nacionals de Barcelona, Associació Barcelonina, de Mestres Oficials, Centre A. de Dependents del C. i de la I. Federació de Mestres Oficials, Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana.

S'han adherit a l'homenatge tots els mestres catalans i alguns de l'altre regne de València i de les illes de Mallorca i nombrosos particulars amants de les glories de la terra.

L'homenatge s'ha fet amb un èxit esclatant, amb gran ressò, tal com es degueren proposar els iniciadors.

Sortida de Barcelona

Amb el tren de les 6.45 marxaren cap a Girona el conseller d'Instrucció Pública de la Mancomunitat de Catalunya, En Romà Sol; representant a la Comissió de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona, els regidors nyors Esteve i Duran, els tècnics nyors Ainaud, doctor Mias, Gelabert i Gassol i el macer En Mani; la representació del Comitè organitzador senyor Agell president i senyora Maria Baldo de Torres secretària; les mestresses Na Rosa Sensat, de l'Escola de Bosc i la seva exherida filla Angeleta; senyora Rubies de l'Escola del carrer Mendizabal, del Deganat de mestres; les damiselles Balle de l'Escola de la Parigola i Valles de la Labors i Oficis de la Dona; senyora Barba de l'Escola de Mar; Na Matilde Orduña mestressa de Sant Vicens dels Hortis i representant d'aquell Ajuntament; senyora Rexach i senyors Jui i Figuerola del Grup Escolar Baixeres; Torres Ullastres de la de Vilajoana; Enric Tarragó de la de Bells oficis; Riera, de l'Institut de Química Aplicada; Joanola del Patronat Domenech; Taulé de les Escoles Ribas de Rubí; Peronella del «Butlletí de Mestres»; del Consell de Pedagogia de la Mancomunitat; Ruiz Ports de la Protectora; Seguí del Centre A. de Dependents; senyor Martínez Abellán de l'Associació provincial de Mestres; En Pau Riera, de l'Escola d'Indústries, de Vianova; Torrent del Casal Gironí i nombrosa representació de la premsa diària.

Durant el viatge les senyores, i també els senyors, foren obsequiats amb un «the».

A Girona

Els expedicionaris foren rebuts al moll de l'estació, pel conseller de la Mancomunitat de Catalunya N'Agustí Riera; l'alcalde de Girona, senyor Bassols, acompanyat dels regidors Rahola, Vidal, Camps, Barderi, Coll, Massó i Font; el president de la Federació de Mestres de Catalunya, senyor Barceló, mestre de la Bisbal; el president de l'Associació Provincial de Mestres de Girona, senyor Fàbregas; el professor Dalmau Carles i nombrosos professors i professors de les Escoles i de l'Institut.

Aterria a totbom al secretari de la Comissió organitzadora de l'homenatge, el nostre company En Lluís Bertran i Pijoan que ha dirigit perfectament tots els actes i tota l'execució, eficaçment ajudat a Girona pel pri-

mer tinent d'alcalde, En Darius Rahola.

Recepció al Consistori

Els arribats ocuparen els escons consistorials, i l'alcalde, des de la presidència, els donà la benvinguda; remercia la pensada de celebrar a Girona una sessió en homenatge del pedagog mossèn Rexach que exercí el seu doble ministeri a Sant Martí d'Ollé, qual llibre tan alabat s'imprimí per primera vegada a la ciutat de Girona; alabà la idea de l'homenatge i els desitjà una grata estada, i els oferí la Casa Consistorial.

El senyor Esteve, agraï l'afectuosa rebuda, digué que en representació de la ciutat cap-casal de Catalunya, anaven a retre homenatge a un home humil, al pedagog il·lustre que en temps de decadència de Catalunya, proclamà a la llengua catalana, com a instrument per a fomentar la cultura dels fills de Catalunya.

El senyor Sol s'associà a l'homenatge que Catalunya tribuà al símbol de la nostra raca en el catip de la Pedagogia. Agraï l'afectuosa rebuda.

La sessió-homenatge

La sala consistorial estava plena de selecta concurrència de distingides elegants dames i belles damiselles. A l'entrada, hi havia les personalitats barcelonines, el conseller Agustí Riera; el president de l'Ateneu Gironí i primer tinent d'alcalde En Carles Rahola; els canonges Llurja i Morera, en representació del Bisbat; el doctor Pou, catedràtic del Seminari; el diputat provincial, En Miquel Santaló; el delegat regi d'ensenyança, En Joan Gomie Llambias, en representació del Centre Nacionalista; de la Galeria dels Bells Oficis del Grup Escolar, de la Normal, de l'Institut, En Rubiagas, delegat de la Protectora, a Sant Feliu de Guíxols; En Ramon Cluet, mestre de Santa Cristina d'Aro, etcètera.

Un telegrama del diputat

En Narcís Pla i Daniel, telegrafia dient que sentia molt en no poder-hi concórrer personalment, demanant que consiés el seu entusiasme i adhesió a l'acte tennós d'homenatge al gran salvata mossèn Baldiri Rexach, el qual des d'un lloc, aparentment humil, va fer grans serveis a la pàtria, en la més noble i benemèrita de les tasques, en l'ensenyament dels minyons per a fer-los bons ciutadans d'aquesta noble terra, que a l'avantguarda de tota la Catalunya s'esforça per a donar-li dies de glòria esplendorosa.

Parlaments

El senyor Agell, president de la Comissió, parlà de mossèn Rexach i la seva obra, dels motius que els impulsaven a celebrar la sessió a Girona; de l'adhesió de tots els Ajuntaments de Catalunya, mestres i corporacions culturals, a homenajar a l'home que va saber assadollar la Pedagogia de l'esperit català, fonamentant-la en la nostra llengua. Ramarea la presència de les representacions de l'Ajuntament de Barcelona i la de la corporació que enclou la representació més alta de tota la nostra terra, la Mancomunitat de Catalunya, a ella, al conseller d'Instrucció Pública, En Romà Sol, pertanyia ocupar aquesta presidència. (Aplaudiments.)

El senyors Sol ocupà la presidència.

La senyora Baldo, parla de l'home sant i savi mestre i de les modalitats del seu sistema; de l'entusiasme acolliment fet a la idea de l'homenatge. Fa consideracions sobre la manera de resoldre el problema pedagògic a Catalunya, i diu que per a resoldre el

problema de Catalunya, cal començar per l'escola. El precursor d'aquesta orientació pedagògica, és mossèn Rexach Nosaltres, els mestres actuals, recollint la seva obra per a fer que sigui de més eficàcia la cultura del nostre poble. (Aplaudiments.)

En Llorens Jui i Ollé:

Fa la biografia de l'homenatge, nat a Bell-lloch, batejat el dia 23 de gener de 1703, a l'església de Santa Cristina de la Vall d'Aro, estudiant al Seminari de Girona i ordenat sacerdot; rector de Sant Martí d'Ollé 26 d'abril de 1730, mort i sepultat en 1 de febrer de 1781. Explica les gestions fetes per a recollir aquestes dades; diu que en la massa popular s'havia esvair aquesta figura pedagògica; l'esmenta En Torres Amat en el seu diccionari; En Josep Balari i Juvany en el discurs presidencial dels Jocs Florals de 1894, es fa ressò de la queixa de mossèn Rexach, de que els homes doctes catalans no escriviessin en català; el gran Torres i Bages en «La Tradició Catalana» recull el postulat de que entre totes les llengües, la que amb més perfecció han de saber els minyons, és la pròpia; En Pin i Soler en fa un bell elogi en el llibre «La Civilitat Puèrta». En 1886 el mestre Agustí Rius i Borrell, va fer un judici crític de l'obra en «El Monitor de Primera Ensenyança». Anota el que en diuen del llibre En Nicolau d'Olier, En Carles Rahola i En Manuel de Montoliu.

Fa un estudi del llibre i de les matèries que tracta en els seus aspectes religiosos, moralista, auster, humanista, escriptor social d'idees agorades, eminent pedagog «que si no és el primer pedagog espanyol, per la seva antiguitat, és un dels primers per la valor dels seus coneixements educatius i el seu entusiasme per les escoles» (deia l'Aguiló Rius); En Felip Solé i Olivé, director de la Normal de Lleida, diu que al costat de Ramon Lull, Fra Francesc Eximenis, Lluís Vives i Jaume Balmes, molt bé s'hi escau la venerable figura del senzill Rector d'Ollers que presentí les doctrines pedagògiques dels «Solitaris de Port-Royal». En Manuel Ainaud fa la recerca de l'aspecte pràctic i diu que en les «Instruccions» es desgrana la ideologia d'avui; i a veïtes es tracta de planes definitives a les quals el progrés de dues centúries poc hi podria ategir.

Ramarea les assenyades observacions que hi ha en el pròleg, demanant el concurs de persones sapientíssimes; als «parets de la república» els pondera la transcendència de l'escola, perquè entre els minyons d'avui hi ha tots els que han de governar demà; lloa els consells pedagògics que endreça als mestres i manera com aquests s'han de triar, etc., etc. Esmenta les notables gloses que sobre mossèn Rexach publicà en Martí Taulé en el Butlletí de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, que, a part de llur mèrit intrínsec impulsaren a un benemèrit ciutadà a oferir pagar una nova edició del llibre de mossèn Rexach perquè ja no es troben exemplars de les seves edicions conegudes; la de l'Antoni Olivé, de Girona; tres d'En Narcís Olivé, també de Girona; una d'En Brusí, de Barcelona, i una altra d'En Figaró, també de Girona. Aviat, doncs, sortirà la nova edició de 2.000 exemplars que amb tota cura està a punt d'imprimir l'Octavi Viader, de Sant Feliu de Guíxols.

Anuncia que durant l'actual juliol la Federació de Mestres nacionals de Catalunya, es reunirà a Girona i el dia 22 aniran a Bell-lloch de la Vall d'Aro a posar una llosa a les parets del casal on nasqué mossèn Rexach. En Carles Salvador, mestre de Benassol (Castelló de la Plana), està adherit a l'homenatge que farem a

Bell-lloch, i aquesta adhesió em fa somniar en el jorn que el sentit, a l'ensens local i universal de les «Instruccions», el seny racial del prevere Rexach sigui tastat i esdevingui nodriment saníto per als homes de totes les terres on és parlada o coneguda la nostra llengua. (Grans aplaudiments.)

El doctor Pou, catedràtic, digué que s'adhereix a l'homenatge amb entusiasme, per parlar en nom del Seminari, on es feu sacerdot mossèn Rexach. Diu que el cas d'aguntar-se els dos conceptes de rector i mestre de minyons no és una excepció, sinó una regla general en els petits poblets, i molts d'ells han excel·lit en llur missió com mossèn Rexach, sinó que per llur senzillesa i humilitat han restat ignorats.

Fa observar com la religiositat és un vehicle de cultura i es demostra amb la tasca que realitzà l'homenatge.

Considera digna de tota l'honra l'obra patriòtica d'enlaira els fills il·lustres de la terra. (Aplaudiments.)

En Darius Rahola, primer tinent d'alcalde, reitera l'adhesió de l'Ajuntament de Girona i ofereix treballar per al major èxit de l'homenatge al pedagog d'Ollers.

En Martí Esteve s'adhereix a l'homenatge a mossèn Rexach, fill d'aquelles terres, pedagog exemplar que assentí el principi de la llengua pròpia ha d'ésser el fonament de la cultura ciutadana. Estudia l'època de decadència que visqué, subsegüent a l'extinció de les llibertats catalanes, pel tirà vencedor. En aquells moments mossèn Rexach inicià la renaixença de la cultura del nostre poble.

Diu que ara els temps són distints, les teories de mossèn Rexach són acceptades patriòticament i pedagògica per a restaurar la cultura de la terra, fonamentant la personalitat del nostre poble. Fa vots perquè aquestes aspiracions ressonin dins de la Societat de les Nacions.

Estem aplegats aquí per a retre homenatge a mossèn Rexach; per a honorar la nostra llengua que és el fonament de la llibertat. Mossèn Rexach és un símbol de les nostres glories pàtries.

L'Ajuntament de Barcelona s'adhereix a l'acte d'honorar la bona memòria de l'il·lustre pedagog català; consagrem la seva teoria pedagògica no amb paraules, amb fets: el que ell preconitzava a mitjans del segle XVIII tem-ho avui: establim la llengua nacional com a base de l'ensenyament. (Aplaudiments.)

En Romà Sol comença dient que mentre tota la terra catalana resta afegida per la tragèdia que plana en la vida de la ciutat cap i casal de Catalunya, uns quants bons catalans, homes professionals de l'ensenyança, plens d'optimisme patriòtic s'apleguen aquí per a honorar l'home que enaltí la nostra llengua fent-la fonament de la cultura del poble. Això demostra el trespàs de l'ànima de Catalunya; hi ha encara vivint, hi ha desig de viure i en contra d'ella res hi podrà. (Aplaudiments.)

En tots moments la pàtria es salvarà.

L'homenatge a Mn. Rexach no es fa a l'home genial; en ell s'hi veuen totes les virtuts de la raca, persistent continuïtat en la tasca; no va darrera la glòria personal, sinó al profit del poble. En aquell soliu recó de muntanyes, a la església d'Ollé, aplega tot el que ha vist i tot el que se li suggereix i ho posa en aquest llibre, perquè pugui servir de faró de la cultura catalana. Cada dia, per esperit de sacrifici, es donava a la pàtria. En donar a l'estampa aquest llibre va fer una aportació a la cultura universal, i aquest és un dels més grans serveis que va fer a Catalunya, per-

NOTÍCIES DE LA PENÍNSULA

(Telegrams i conferències de LA VEU)

DE PORTUGAL

Lisboa, 3. — Ha estat aixecada la comunicació al senyor Joan Almeida.

La policia ha efectuat un registre al domicili d'Angel Garcia, havent trobat nombroses armes i cartutxos. — Havas.

Lisboa, 3. — Diven d'Oporto que el celebre aviador senyor Sacadura Cabral ha donat allí una conferència sobre el tema «Circumnavegació aèria». — Havas.

Lisboa, 3. — Ha estat autoritzada la importació de deu mil tones de blat estranger. — Havas.

LA SITUACIÓ A BARCELONA

Madrid, 3, 2 tarda.

El duc d'Almodovar del Valle ha manifestat avui que a Barcelona augmenta la circulació de carros.

La policia ha continuat els escorcollaments i registres, recollint moltes armes.

SIGNATURA DE GOVERNACIÓ

El ministre de la Governació ha posat a la signatura els següents decrets:

Aprovant el pressupost de 277.635 pessetes i el plec de condicions per a l'execució de les obres complementàries de la Casa de Correus de Pamplona.

Nomenant vocals del Consell de vigilància de la Caixa postal d'estalvis a don Pijet Pardo, com a senador, i don Santis Arias de Miranda, com a diputat.

Concedint honors de cap d'administració als caps de Telégrafos don Miquel Romeo i don Josep Aspeto Hurtado.

PRESA DE POSSESSIÓ

Aquest matí ha pres possessió del càrrec el nou sotsecretari d'Estat, senyor Espinosa de los Monteros.

D'ESTAT

Han visitat avui el ministre d'Estat l'ambaixador d'Itàlia i don Amadeu Magalhães Coutinho, representant de Portugal.

CONTESTANT A «GAZIEL»

En Joaquim Montaner publica en «El Sol», aquest matí, un article dedicat a un comentari a la qüestió suscitada per «Gaziel» a «La Vanguardia», sobre la Catalunya devoradora d'home.

No té raó, a judici d'En Montaner, «Gaziel», en els casos que cita, ni en presentar aquesta injustícia com a fet genuïnament representatiu de l'esperit de Catalunya.

Prescindint de la quantitat de passió política i social que hagi pogut influir, com accident, en els casos d'En Pijoan, Carner i «Xenius» s'ha de convenir que Catalunya no els ha destituït, ni els ha destruït; en tot cas haurà demostrat un desviament, una indiferència poc respectuosa.

A tots els països han ocorregut casos semblants.

LA «GACETA»

La «Gaceta» publica:

D'Estat. — Anunciant haver-se convingut entre els governs d'Espanya i Alemanya la prorroga fins al 30 de setembre pròxim, inclusiu, del «modus vivendi» establert el règim comercial.

De Finances. — Còpia de la instància presentada per Gonzalo i Lavandera, fabricants de mantega de vaca, sollicitant importació temporal de llana en blanc.

D'Instrucció pública. — Concedint audiència als representants interessats en els beneficis de la fundació instal·lada en aquesta Cort per don Marian Follch i Folch.

LES PRETENSIONS D'ABD-EL-KRIM

Diu «El Debate»:

De font fidedigna sabem que Abd-el-Krim, després del descàrrec que sofríren les seves forces el dia 5 del passat mes, demana un armistici i la pau.

El cap benhurriaguel ofereix lluitar el material de guerra que té al seu poder, no posar resistència a que s'ocupin el Morro, el Cab Quilates i Aydir, tota la badia d'Alhucemas; permet les instal·lacions a les cables de les oficines de policia indígena i d'intervenció civil i renuncia els seus drets de proclamar la República d'Algeria.

Abd-el-Krim demana a canvi que se'l nomeni cap del Rif, amb un sou que vingui a compensar-li dels perjudicis que hagi sofert en les seves propietats.

Fins aquí els nostres informes que reputem segurs.

El Govern no ha fet encara cap declaració oficial, però les impressions que hem obtingut ahir després del Consell, semblen confirmar les notícies precedents.

Diu «El Liberal»:

Per informes particulars que ens mereixen gran crèdit ens ha arribat la notícia que, com a resultat de les negociacions polítiques que inicia Dris Ben Said, i que seguia ara el Govern, s'ha somès Abd-el-Krim a Espanya en condicions que garantiràn la pau a la nostra zona del Marroc.

Segons sembla, el cabdill cap dels benhurriaguel tornará a Espanya tot el material de guerra que s'apoderà durant el passat desastre, permetent-nos l'artillament i l'ocupació de la badia d'Alhucemas, a la punta d'Aydir i del Cab Quilates.

El Govern espanyol per la seva part farà el nomenament de cap de la zona a favor d'Abd-el-Krim, o d'un moro de la seva família, per ell designat, comproment-se també a indemnitzar-li del cost del que importen els danys ocasionats a les seves propietats.

La notícia, no obstant les bones impressions que reflecteixen els ministres sobre la qüestió del Marroc, no ha estat confirmada oficialment.

CASAMENT DE D. JAUME?

Un periòdic recull el rumor que el dia 25 de juliol, diada de Sant Jaume, contraurà matrimoni D. Jaume de Borbó amb una distingida dama francesa.

EL PERSONAL DE BANCA I BORSA

Ha quedat resolt el plet entre el Sindicat de Banca i Borsa i els banquers. Ahir, després de laboriosa entrevista, s'aprovaren les següents bases:

Primera.—Queda reconegut el Sindicat Lliure professional d'empleats de Banca i Borsa de Madrid.

Segona.—S'estableix l'escala de sous següent:

Empleats de 14 anys, 60 pessetes; de 15, 75; de 16, 100; de 17, 150; de 18, 175; de 19, 200; de 20, 225; de 21, 275; de 22, 300; de 23, 325; de 24 a 25, 350; de 26 a 27, 375; de 28 a 29, 400; de 30 a 31, 425; de 32 a 33, 450; de 34 a 35, 475; de 36 en endavant, 500 pessetes.

A aquests sous s'augmentarà, per raó d'antiguitat, 5 pessetes per cada any de servei a la Banca a partir de l'edat de 20 anys, sempre que se'n portin tres de serveis fins a un màxim de 500 pessetes mensuals.

A partir del dia primer del corrent mes, els empleats de nou ingress rebran un sou inferior en dos grans al que per la seva edat els corresponia. Complerts dos anys de treball passaran a cobrar el que els correspongui a tenor de llur edat.

Els sots-caps de negociat rebran un sou mínim de 630 pessetes.

Els caps de negociat de servei guanyaran com a mínim 680 pessetes.

Els apoderats guanyaran 750 pessetes.

A aquestes tres últimes categories no se'ls reconeixen anys d'antiguitat. Per al personal tinent s'estableix la següent escala: 14 anys, 60 pessetes; 15, 75; 16, 100; 17, 125; 18 i 19, 150; 20, 175; 21 i 22, 200; 23 i 24, 225; 25, 250.

Es fixen també els sous per als «botones», ordenances, serenos, cobradors i ajudants de caixa.

Tercera.—Tots els empleats que en aprovar-se aquestes bases cobrin un sou superior al que per a ells s'estipula els serà respectat, sense que per cap causa la casa pugui reduir-los-hi.

Quarta.—Les guàrdies nocturnes quedaran a càrrec dels serenos, i les diurnes en els dies festius les regularà l'establiment, d'acord amb el personal «uniforme», fixant-se per mitjos dies o dies sencers, segons aquest preferenci, però abonant per guàrdia sencera cinc pessetes.

Cinquena.—Els serenos disfrutaran d'un dia de descans setmanal, suplint-los en el càrrec els ordenances més moderns.

EL PROCES BERENGUER

Madrid, 3, 4'15 tarda.

A dos quarts de deu del matí s'ha presentat, vestit d'uniforme, el general Berenguer, al Consell Suprem de Guerra i Marina, prestant declaració davant del jutge instructor, general Ayala, i el secretari relator, Angel Ruiz de la Puente.

La declaració ha acabat moments abans de dos quarts de dotze, negant-se el general Berenguer a fer manifestacions als periodistes.

EL PROCES CAVALCANTI

Abans de les dotze, el general Cavalcanti ha arribat al Consell Suprem de Guerra i Marina.

El jutge instructor de la sumària pel comboi de Tiza, general Bellod, i el relator don Josep Cabezas, li han donat lectura de l'ordre de processament, notificant-li que fins dijous no acaba el termini, per si volia demanar la revocació de l'acte de processament.

LA CARTA DEL GENERAL AGUILERA

Ven's aquí el text de la carta que el general Aguilera ha dirigit al senyor Sanchez de Toca.

Hi ha un membre que diu: «El Presidente del Consejo Supremo de Guerra i Marina».

«30 de junio de 1923. — Excelentísimo Sr. D. Joaquín Sánchez de Toca: Muy Sr. mío: En el Diario de Sesiones del Senado, del jueves 23 de este mes de junio, he leído su discurso, en el que falta a la verdad.

En él se dice que el suplicatorio del general Berenguer no se le había mandado a Vd., en aquella época presidente del Senado, con arreglo a las costumbres establecidas y por conducto del ministro de la Guerra, empleando adjetivos muy suyos.

Como esta maldad de Vd. va dirigida contra mi persona, como presidente del Consejo Supremo de Guerra i Marina, maldad muy en armonía con su moral depravada, he de manifestarle que la repetición de este caso u otro análogo me obligará a proceder con Vd. con el mayor rigor y energía que se merecen los hombres de su calaña.

Queda a sus órdenes, Francisco Aguilera. Su casa Juan de Mena, 3.»

EL TEMA DE LES RESPONSABILITATS

Madrid, 3, 6'15 tarda.

El tema de les responsabilitats ha absorbit l'interès polític i parlamentari de la tarda.

Així, els diputats i senadors han acudit primerament a l'Alta Cambra per a escoltar el que el Sr. Sánchez de Toca digués sobre la carta que li trameté el general Aguilera. Després, els senadors i diputats han tornat al Congrés per a presidenciar la iniciació del debat sobre les responsabilitats.

El senyor Alcalá Zamora, en arribar al Congrés, ha estat preguntat referent a si signaria la proposició dels liberals, perquè sin, nomenada una comissió de diputats que emeti informe sobre la depuració de les responsabilitats.

—Jo — ha contestat el senyor Alcalá Zamora — no conec la proposició, encara que, per les referències, veig que va més lluny d'on jo anava amb la ponència que vaig defensar a la Cambra. Jo no sóc home que canviï de criteri i continuo pensant igual que llavors. Seguiré, per tant, el meu camí, sense oposar-me, és clar, que els altres adoptin les resolucions que els semblin més adequades per a la depuració de les responsabilitats.

A partir d'aquest moment l'expectació creix i l'interès queda pendent de que començarà a discutir-se l'anunciada proposició incidental que havia de defensar el Sr. Alvarez Valdes.

SENAT

Madrid, 3, 5'15 tarda.

A les quatre comença la sessió, presidint el comte de Romanones.

Al banc blau, el president del Consell i els ministres de Gràcia i Justícia, Guerra, Finances, Instrucció pública i Treball.

Als escons, gran afluència de senadors, i les tribunes molt concorregudes.

Procs i preguntes

El senyor SANCHEZ DE TOCA diu que l'assumpté és greu i sense precedents que va a tractar l'obligació a una gran parquedat.

Dissabte al vespre — diu — vaig rebre, per conducte de l'ajudant del president del Consell Suprem de Guerra i Marina, una carta que vaig a posar al coneixement de la Cambra. (Gran sensació.)

La carta, que té un membre del Consell Suprem de Guerra i Marina, diu així:

«He leído su discurso, en el que falta descaradamente a la verdad, al decir que el suplicatorio para procesar al general Berenguer no fue enviado por conducto reglamentario; y esto está muy en armonía con su moral depravada. (Grans rumors.)

La repetición de un acto análogo me obligaría a proceder en forma más enérgica, como merece un hombre de su calaña. (Grans rumors.)

Avui en limito a presentar aquest document a la presidència de la Cambra.

El general VILLALBA. — Demano la paraula per a defensar un absent. (Grans protestes i veus de fora!)

EL PRESIDENT DE LA CAMBRA, amb gran energia. — No s'ha ofès a cap senador. El que està absent, ho està per la seva voluntat. Jo, en ús de les facultats que tinc, posaré l'escript en mans del president del Tribunal Suprem. (Aplaudiments.) Queda terminat l'incident.

EL PRESIDENT DEL CONSELL es creu en la necessitat d'intervenir, malgrat les paraules últimes del comte de Romanones.

Declara que el Govern considera molt lamentable aquest episodi i el lamenta com ningú.

Per avui es limita a aquesta declaració i ja en son dia es veurà que sap complir amb el seu deure.

El Govern es dona compte de la situació difícil que se li ha creat després de no que ha exposat el president de la Cambra.

Elogia la serenitat del senyor Sánchez de Toca, limitant-se a donar compte al Senat d'aquest document.

Ordre del dia

S'aprova l'acta.

Continua la interpellació del senyor Duran i Ventosa sobre el problema nacionalista de Catalunya.

El senyor SALA comença el seu discurs, molt difícil d'entendre, pels comentaris que en alta veu fan els senadors.

Durant molts minuts la presidència és impotent per a restablir el silenci.

Sembla que l'orador refuta els conceptes exposats pel senyor Duran i Ventosa, i diu que desitjaria que li expliquessin els cabdills del regionalisme català l'abast que tenen les paraules regionalisme, autonomia i nacionalisme.

En vista de la poca atenció amb que l'escolta la Cambra, requereix a la presidència que se li presti una mica d'atenció.

EL PRESIDENT. — Segueixi S. S. que ja l'escoltaran.

El senyor SALA. — Es que l'assumpté que este tractant requereix per la seva transcendència l'atenció de tots.

Diu que és necessari que els regionalistes modifiquin no sols les paraules, sinó els procediments, evitant que sacerdots exaltats infiltrin en els cors dels nois idees atemptatòries a la unitat de la pàtria.

Aquests sacerdots falten descaradament a llur obligació i sobre això crido l'atenció del ministre de Gràcia i Justícia.

Bé que es defensi Catalunya i l'idioma català, però sens perjudici per a la unitat d'Espanya.

Si no ve aquesta preparació espiritual a que em refereixo, el problema català no tindrà solució possible.

Recorda, fent-se les seves paraules del senyor Maura, dient que a Espanya el problema de la unitat nacional és una realitat latent i és necessari legislar sobre realitats i no sobre fantasies.

Requereix al Govern perquè exposi la manera com ha d'encarregar el problema català, que ell continua anomenant problema espanyol.

Madrid, 3 6'15 tarda.

Catalunya i Espanya—diu el se-

nyor Sala—que és el mateix, tenen ànsies de pau i de justícia, i estem en moments que segons sia la decisió del Govern ja nau de l'Estat podrà naufragar o mantenir-se a flor.

Ofereix el seu modest concurs i demana que per a estudiar el problema català s'uneixin tots per a donar solució harmònica a aquest problema.

El Sr. DURAN I VENTOSA. — Creia que després de la resposta donada pel president del Consell al meu discurs, la interpellació per mi plantejada podria donar-se per acabada.

Jo entenia i segueixo entenent que el marqués d'Alhucemas havia ofert ocupar-se immediatament del problema català.

Considera improcedent, encara que entra en el joc del sistema parlamentari, la discussió de minoria a minoria. Les discussions han de plantejar-se, al seu entendre, entre les minories i el Govern.

Nega que pretengui amb la seva intervenció plantejar un problema constitucional, encara que constitucionalment es pot tractar fins del separatisme, i confessa que no és separatista.

Considera una denúncia això de portar el Parlament que els sacerdots inculquen més o menys acceunadament l'amor a Catalunya als nois. Del que sobre això ha dit el senyor Sala jo no en tinc cap coneixement.

Això d'explicar l'abast de les paraules regionalisme i nacionalisme, ho creu més propi d'un Ateneu, però si se'l requereix per a fer-ho no té inconvenient donar aquesta explicació.

El senyor PICAVEA. — Aquestes explicacions les considera absolutament indispensables.

El Sr. DURAN I VENTOSA explica doctrinalment l'abast de les paraules regionalisme i nacionalisme i afirma que Catalunya té totes les característiques d'una nació.

Es mostra partidari d'una solució d'armonia, la qual cosa s'aconseguirà amb la bona voluntat de tots, puix està segur que si es tractés de certa manera de defensar a Catalunya, aniríem units tots els que ens anomenem regionalistes o nacionalistes.

Es mostra desitjós de conèixer la forma en que el Govern ha d'encarregar el problema català, i prega al president del Consell que com més aviat millor exposi els procediments que ha d'usar per a solucionar aquest problema.

El senyor SALA rectifica, congratulant-se del resultat que pugui tenir aquesta interpellació, en la qual el senyor Duran i Ventosa ha procedit amb tanta bona fe; i discontint ell també de bona fe, entén que s'ha donat una gran pas cap a la solució del problema.

Els regionalistes i els de la Unió Monàrquica coincideixen en el nostre amor a Catalunya, però ens separa el que sempre havem defensat nosaltres: la unitat de pàtria.

No és una denúncia el dir en el Parlament que hi ha sacerdots a Catalunya que inculquen en el cor dels nois la idea que la salvació de Catalunya radica en la seva separació d'Espanya.

Madrid, 3, 8'30 nit

El senyor PICAVEA. — És que entenen que en aquesta separació radica la salvació d'Espanya.

El senyor SALA. — El problema que assenyalo és d'una gran importància, i el deixar-lo de banda, pot portar-nos a aquestes dissorts que hem vist a Irlanda.

No es mostra satisfet de la definició que el senyor Duran i Ventosa ha fet de les paraules «regionalisme» i «separatisme», més propia d'un Ateneu que d'un Parlament.

Insisteix en assenyalant la diferència que el separa dels regionalistes, i demana a aquests que s'expressin amb la més gran claredat si senten el separatisme, puix si això és així, s'han de confessar separatistes.

Mostra els seus desigs de que amb tot i defensant cadascun llur pont de vista, col·laborin en aquest projecte de llei anunciat pel Govern per a solucionar el problema català.

El ministre del TREBALL justifica l'absència del president del Consell, per haver d'assistir a un altre debat plantejat al Congrés; però el Govern ha de dir que ja el president del Consell exposa l'altre dia amb tota claredat quin és el criteri del Gabinet; però

LES TERRES CATALANES

LLEYDA

(Conferència de les 9'45 de la nit)

Miting prohibit

El governador va prohibir el miting que projectaven fer els sindicalistes al teatre dels Camps Elisis per a donar compte de les conclusions acordades al Congrés de sindicats celebrat aquests dies en nostra ciutat.

Altres noves

A l'estació de Vinaixa va esclatar un cartutxo dels que usa la companyia del Nord per a desfer les pedres, ferint als nens germans Josep i Anton Corretger, que jugaven amb ell sense saber el que era.

—A Sant Llorenç de Morunys, partit de «Bernadó», ha aparegut al Segre el cadàver del veí Anicet Martínez.

—A Anglesola ha estat detingut Ramon Vidal, de 35 anys, acusat d'haver robat verdures d'aquella horta.

—La guàrdia civil ha denunciat als veïns de Bovera i Cervera, Bernat Vidal i Joan Carulla, per infringir la llei de carreters.

—S'ha obert el pagament dels sous dels mestres pel mes de juny. El dia 6 l'habilitat anirà a pagar a Molera i Vinaixa.

—Han estat creades escoles mixtes a Envila (agregat de Cabó), a Montardit i a Torà.

La Costa

SANT PERE DE PREMIA.—Aquest xamós poble de la costa llewantina, acaba de celebrar enguany amb gran brillament la tradicional festa major.

La diada del sant Patró, una germinació de forasters i fills del poble omplien la parroquial església, cantant-se a gran orquestra una inspirada missa, executada per «La Iluro», de Mataró. Ocupà la Sagrada Catedral el canonge Ribó, el qual, amb eloqüents parafrasis enlairà les excel·lències del Sant homenatjat, finalitzant l'oració sagrada amb lloances per al Somnient, Directiva de Sant Jaume, rector de Premia i fidels que van assistir a tan religiós acte.

Acabat l'ofici va organitzar-se la processó, assistint-hi les associacions de Santa Agnès, Filles de Maria, Sagrat Cor, Missions, Apostolat de l'Oració i altres, amb llurs respectius penons i banderes. Les relíquies del Sant eren portades sota talem, precedit d'una nombrosa representació del Somnient i socis de la Societat de Sant Jaume, tancant la processó el canonge i el rector del poble.

A les tardes i nits dels dies següents, es ballaren sardanes i altres balls, al pati de la Societat «Dels Jaumes». Aquest assava artísticament exornat, contribuint a la grandiositat de la festa les formoses premlanques, bellament abillades.

Es de doidre que en aquestes festes tan populars i democràtiques de la nostra terra, es trenqués el típic costum d'ésser acompanyades les noies i jovent amb l'orquestra.

A Santa Coloma de Farnès

INAUGURACIO D'OBRES SOCIALS

Dimenge passat, tingué lloc a Santa Coloma de Farnès una bella festa amb motiu d'inaugurar en aquella ciutat, la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis, la «Casa de Cultura», la «Casa Social del Repòs i Esbarjo», el «Parc del Bon Mot» i la delegació de l'Institut de la Dona que Treballa, organismes propis de la Caixa, establerts per a utilitat i en benefici dels veïns de Santa Coloma i pobles comarcans, i per afavorir les classes populars de la nostra terra.

Al matí, a les deu, al local del Círcol Columbense, després de la simpàtica nota d'art donada per l'Orfeó de Cegues de Santa Lúcia, interpretant un escollit programa musical, dirigiren la paraula a la concurrència els senyors don Joan Móra i Pascual, don Santiago Masó i Valentí i el Rnd. Dr. don Ricard Aragó, el quals glossaren bellament la significació de l'acte que es realitzava, tenint frases d'elogi per a l'obra que porta a cap la Caixa de Pensions, i per a l'home que la dirigeix on Francesc Moragas i Barret.

Aquest, profundament emocionat, agrai en un breu i brillant parla-

Editorial Catalana, S. A.

L'encís de la mar

POEMA DE
J. Roig Raventós

Luxosa edició en paper de fil
Rústica, Ptes. 2'50

mant totes les manifestacions de cordialitat prodigades, acceptant-les exclusivament en tot allò que a l'entitat es refereixen, que, segons digué, és una suma de voluntats.

Acte seguit l'alcaldé de la població donà compte de l'acord pres per l'Ajuntament de nomenar fill adoptiu de Santa Coloma el senyor Moragas, significant en nom de tot el poble l'agraïment sentit per la seva actuació social en aquella ciutat; éssent rebudes del públic, aquestes paraules, en mig d'una ovació.

A la tarda, amb assistència d'una nombrosa concurrència, es celebrà l'acte d'inauguració oficial dels esmentats organismes, visitant-se les diverses dependències i fent solemne donació l'alcaldé senyor Carós d'un pergamí dedicat per la ciutat de Santa Coloma al senyor Moragas, i descobrint una làpida commemorativa, pronunciant l'homenatge sentides frases d'agraïment en mig d'entuslastes aplaudiments.

La Selva

SANTA COLOMA DE FARNÉS.—En les Tenmes Orion s'han celebrat aquests últims dies interessants partits de lawn-tennis, disputant-se famosos jugadors catalans els magnífics premis oferts per varies personalitats.

—El diumenge, a la nit, en el Círcol Columbense es representà per la companyia Vila-Davi «Cristalina»,

dels Quinteros. El públic sortí molt complagut, particularment del superb treball de la senyora Vila, que s'ha de reconèixer que és la millor actriu d'entre les que han visitat nostra ciutat.

—Com obsequi a les ceguetes de l'Empar de Santa Lúcia, hostatjada a la Casa de repòs i esbarjo de la Caixa de Pensions, el diumenge es tocaren sardanes a la placeta que es forma a l'entrada del passeig de Sant Salvador.

TARRAGONA

(Conferència de les 9 de la nit)

El doctor Sabater, canonge

S'han rebut nobes de Madrid dient que el Rei ha signat el nomenament del doctor don Ramon Sabater per a la canongia per la qual feu recentment oposicions.

La nova ha produït la millor impressió, car són molts els mereixements i les simpaties de l'econom de la parroquia de Sant Joan.

Altres noves

Per coses esdevingudes a la plaça de braus diumenge passat, el governador ha imposat a l'empresa la pena de 250 pessetes.

—Ha tornat de Burgos la banda del regiment de Luchana, que va anar a un concurs de bandes militars. Per cert que han tornat molt descontentos de la gent d'allà, perquè han fet extensiu fins als músics militars l'animositat contra les coses de Catalunya.

—Aquest migdia un bou s'ha sortit d'un ramat a la Rambla, empenyent una bona cursa per aquells carrers. Si bé ha donat molts espants, no ha fet mal a ningú.

—Al quilòmetre 178 de la carretera de Castelló a Tarragona, prop d'Hospitalet, l'automòbil 9306 de Barcelona ha topat amb una parè, per haver-se-li trencat el fre.

Dos dels qui hi anaven han resultat ferits, conduint-los a una clínica de Tortosa un altre automòbil que ha passat per allí.

—Està vacant la plaça de metge de Vilaseca. Pot sol·licitar-se durant 15 dies.

GIRONA

(Conferència de les 9'30 de la nit)

La municipalització de les aigües

Sembla que hi ha el propòsit de celebrar un miting al teatre Principal per a explicar al poble els avantatges de la municipalització de les aigües, que ha estat combatuda per alguns senyors de la U. M. N. i altres de la Cambra de la Propietat, convertint en baixa política una cosa que hauria d'interessar a tots els veïns de la ciutat.

Altres noves

A Verges s'ha calat foc a un pal·lier propietat del veí Lluís Riera, cremant-se també una premsa d'emparar i dos taldos de tela de valxell. Les pèrdues importen 2.500 ptes.

—Ha estat traslladat a La Corunya el director d'aquesta sucursal del Banc d'Espanya don Pere Pan Gómez, nomenant-se per a substituir-lo a don Angel Cavallé del Vado.

—A Figueres anuncien la subhasta de la instal·lació de la tuberia per a regar els jardins del Cementiri i construcció de dipòsits.

El tipus és de 6.731'53 ptes.

—Ha desaparegut de Campmajor el veí Mateu Sala, de 24 anys, el qual tenia perturbades les facultats mentals.

SABADELL

L'estalvi

La Caixa d'Estalvis de Sabadell ha ingressat darrerament 46.911 pessetes, procedents de 945 impositons, essent quinze el nombre de nous imponents.

S'han tornat 28.878'62 pessetes, a petició de 82 interessats.

AUTORITZEU LES NOTES DE LES QUALS ENS PREGUEN LA PUBLICACIO, AMB UN SEGELL O UNA FIRMA QUE ENS SIGUI CONEGUDA.

D. Joaquim Freixas i Martorell

NOTARI DE VALLS

HA MORT

havent rebut els Sants Sagraments i la Benedicció Apostòlica

(A. C. S.)

Els seus afligits esposa Josepa Jané, fills Maria Josepa, Antònia, Antoni i Lluís, mare, mare política, germans, germans polítics, oncles i ties polítics, nebots, nebots polítics, cosins i família tota, en participar tan irreparable pèrdua als amics i coneguts, els preguen que li tributin un record en llurs oracions i se serveixin assistir a la casa mortuòria, carrer del Bisbe Morgades, núm. 9, dijous, dia 5, a dos quarts de deu del matí, per acompanyar el cadàver a l'església parroquial dels Josepets i després al Cementiri Nou

No es convida particularment

Barcelona, 3 de juliol de 1923

NOTICIES DE L'ESTRANGER

Cervesa llençada a l'aigua

Nova York, 3.—El capità del vapor «P. Wilson» arribat a aquest port, tirà al mar per ordre de la Companyia consignatària del dit vaixell, vint barrils de cervesa que portava a bord, abans d'entrar al port.—Havas.

Actitud de Grècia

Atenes, 3.—Ha sortit d'aquesta capital amb l'objecte de realitzar una visita d'inspecció el front el general Plastira.

La premsa grega protesta amb gran energia contra les interminables tergiversacions que es produeixen contínuament i que no fan més que prolongar sense cap fruit la duració de la Conferència de Lausana.—Havas.

El Parlament Soviètic

Moscou, 3.—Ahir es celebrà l'obertura de la segona sessió del Parlament soviètic.—Havas.

El Rin contra la resistència passiva

París, 3.—L'«Echo de Paris» dona compte d'una important reunió celebrada a Wiesbaden entre comissions de comerciants, industrials i funcionaris públics.

Tots els oradors censuraren la política de resistència passiva que es ve desenvolupant, per considerar que causa greus danys a l'economia nacional.

S'aprovà una resolució en la qual es declara que les ordres dictades pel Reich porten Renània a una imminent ruïna.—Havas.

Berlin, 3.—El president de la Lliga alemanya dels drets de l'Home ha dirigit una comunicació al president del Reichstag incitant-lo a procurar que cessin els atemptats comesos al Ruhr, sota la denominació de resistència passiva.—Havas.

Catalunya i França

París, 3.—El ministre de les Regions alliberades ha rebut un xec tramès per l'alcalde de Barcelona senyor manqués d'Allela, per valor de 500.000 francs, quantitat atorgada per l'Ajuntament d'aquella capital per a contribuir a la reconstitució del poble de Belloy-en-Santerre, corresponent al Departament del Somme, record sagnant i gloriós de la gran batalla lluitada allí en 1915, i on les companyies estrangeres, integrades per voluntaris catalans, combateren heroicament, sucumbint la major part.—Havas.

Turquia infringeix l'armistici de Mudània

Constantinoble, 3.—Els turcs han acumulat material de guerra a les immediacions de Constantinoble, particularment a l'Alt Bósfor on les guarnicions turques han ocupat es antigues fortificacions de Turquia.

Els Alts Còssars aliats han protestat davant de Aduan Bei d'aquests esdeveniments, al·legant que els fets en qüestió constitueixen una violació del conveni de Mudània.—Havas.

Topada de trens a Jassy

Bucarest, 3.—A Jassy es produí una topada de trens resultant 30 morts i uns 50 ferits.—Havas.

Desordres a Lubek

Lubek, 3.—Entre els socialistes i alguns membres de l'Associació nacionalista ha tingut lloc una collisió, resultant nombrosos ferits.—Havas.

La carta del Sant Pare

París, 3.—Contestant a les preguntes que li ha fet el diputat catòlic senyor Gaillard-Bancq sobre la carta que el Papa dirigí a monsenyor Gasparri, el cardenal Dubois escrigué una carta al dit parlamentari, en la qual manifesta que el pater seu és que la carta del Papa ha estat mal interpretada per l'opinió francesa.

«Sa Santedat digué clarament que si no s'havia arribat a una pau de reconciliació és perquè el vençut i deutor no ha donat proves de bona voluntat per arribar a un acord equitatiu i definitiu que imposés l'establiment d'unes bases adaptables a la solvència del vençut.»

El cardenal Dubois creu així mateix que el Pontífex recorda que és just que el vencedor exigeixi unes garanties proporcionals als crèdits que obren al seu favor, i així porta

l'aprovació de la Santa Seu a la política aliada, aprovant els principis proclamats pel Govern francès. Afegeix Dubois que França i Bèlgica no es proposen altra cosa que tenir garanties de cobrament del que se'ls deu i el Papa no critica aquest principi legal, sinó que l'admet. En conseqüència, el Papa, aprova l'ocupació del Ruhr i no jutja per a res els resultats que se'n deriven.

Per últim, assegura el cardenal Dubois que la carta del Summe Pontífex no té absolutament res que pugui constituir una ofensa per al patriotisme francès.—Havas.

La situació a Dusseldorf

Dusseldorf, 3.—Les mesures de rigor acordades per les autoritats d'ocupació amb motiu de l'atemptat comès l'últim dissabte s'han portat a la pràctica, sense que s'hagi produït cap incident.

Han estat detingudes 25 persones per circular pel carrers dins de les hores prohibides.—Havas.

Dusseldorf, 3.—Sense incidents s'ha procedit per les autoritats franco-belgues a la incautació dels stocks de carbó de cins mines.—Havas.

Els metal·lúrgics alemanys

Berlin, 3.—S'espera arribar a evitar la imminent vaga dels metal·lúrgics.—Havas.

França i Bèlgica

Brusselles, 3.—A primeres hores de la nit han celebrat una extensa conferència el senyor Jaspars i l'ambaixador de França a Brusselles, ocupant-se del qüestionari de Stanley Baldwin i de la resposta que s'hagi de donar al Govern britànic.

Els periòdics afirmen que els Govern francès i belga estan de perfecte acord en el que es refereix als punts generals d'aquesta resposta.—Havas.

Bombes a Magúncia

Dusseldorf, 3.—A conseqüència de l'atemptat comès el túnel de Magúncia, col·locant una bomba al pas del tren han estat expulsades cinc personalitats d'aquella població, detinint-se tres individus per sospitar que poden ésser els autors del dit atemptat.—Havas.

Coblença, 3.—Dues homes han estat trobades en un túnel, prop de Magúncia, havent-ne escollat una.

Les autoritats han adoptat les sancions degudes per aquest nou atemptat.—Havas.

Converses franco-britàniques

Londres, 3.—Prossegueixen les converses franco-angleses. L'ambaixador de França conferenciarà avui amb Lord Crewe, tractant-se de les negociacions de Lausana. Demà celebraran una entrevista els senyors Lord Curzon i comte de Saint-Aulaire.—Havas.

Londres, 3.—Als cirkels ben informats es desmenten certs rumors que han circulat, segons els quals el Govern britànic hauria decidit arribar immediatament a un acord amb França i acceptar, com única resposta a donar a Aleanyia pels aliats, la que el Govern britànic posà en el seu memorandum.—Havas.

Londres, 3.—L'Agència Reuter publica una nota en la qual es desment que en el curs d'una recent conversa que a París sostingueren l'ambaixador britànic Lord Crewe i el president Poincaré, es crearen paraules violentes. Al contrari—i així ho posa de relleu l'esmentat ambaixador en el seu rapport—l'actitud francesa fou altament cordial.—Havas.

L'atemptat de Duisburg

Brusselles, 3.—Entre el ministre de la Guerra belga i el comandant en cap de les tropes britàniques d'ocupació, s'han canviat telegrams de simpatia i condol amb motiu de l'atemptat de Duisburg.—Havas.

Eunucs detinguts a Pequín

Pequín, 3.—Han estat detinguts i empresonats vuit eunucs, entre els quals figura el seu cap, com a presumptes autors de l'incendi del palau imperial.—Havas.

Mons. Testa al Ruhr

Dusseldorf, 3.—No ha resultat certa, havent estat desmentida categòricament la notícia que publicà la premsa, segons la qual el legat pontifical monsenyor Testa havia donat 500.000 lres per a la població del Ruhr.—Havas.

El que fa l'ex-emperador Guillem

La Haja, 3.—Comuniquen de Doorn que a la residència de l'ex-emperador Guillem, sembla regnar certa activitat política. Visiten el castell moltes personalitats alemanyes, tals com el príncep Eitel-Frederic i el doctor Hefferich, un dels caps del partit monàrquic alemany.

La princesa Hermínia, esposa de l'ex-emperador, ha visitat la reina

mate d'Holanda que habita a un castell dels voltants.

S'afegeix que l'ex-Kaiser visita freqüentment, amb la seva esposa, nombroses famílies de l'aristocràcia holandesa de la regió. La princesa Hermínia s'ha aclimatat ràpidament, veient-se-la passejar en bicicleta amb els seus fills.—Havas.

L'actitud del patriarca Tikhon

Ginebra, 3.—El Comitè de l'església russa a Ginebra desment les retencions que s'han atribuït al patriarca Tikhon.—Havas.

Moscou, 3.—El patriarca de Rússia monsenyor Tikhon interrogat per un redactor corresponent de l'Agència Reuter ha confirmat els termes de la carta que dirigí fa poc al govern dels soviets, atorgant que renunciava totalment a la política proposant-se consagrar la resta de la seva vida a la pacificació de l'església russa.—Havas.

El procés Judet

París, 3.—S'ha reprès avui la desfilada de testimonis. Entre altres, han declarat els ex-ministres Poincaré i Messimy, elogiant la tasca patriòtica i desinteressada realitzada pel senyor Judet.

L'ex-diputat senyor Gautier de Clagny, manifesta que durant la guerra visità l'aleshores diputat senyor Paul Meunier, qui li digué que davant el caos que estaven prenent els esdeveniments «ja era hora de que es fes intervenir al príncep Napoleón».

M'espaima en extrem — afegeix — que aquestes paraules que em semblen sobrerament enigmàtiques, es consideressin després com cosa del senyor Judet.

L'acadèmic senyor Georges Goyau, diu que sempre tingué i segueix tenint el senyor Judet per un sincer patriota.—Havas.

Més territoris ocupats

Dusseldorf, 3.—El poble de Westhofen fou ocupat ahir per les tropes aliades, sense cap incident.—Havas.

Un telegrama del Papa

Roma, 3.—El telegrama dirigit pel Papa al Nunci apostòlic a Munic, monsenyor Pacelli, ha produït gran impressió.

El periòdic «Mensajero Romano» diu que l'haver estat enviat aquest telegrama constitueix un èxit indiscutible en la política desenvolupada per França i Bèlgica, les quals han actuat una vegada més del més complet acord.—Havas.

La conferència de Lausana

Lausana, 3.—La Conferència de la Pau ha pres diversos acords que versen sobre els següents punts:

Primer. Imposició a la regió de Domitika, demandada a Grècia per Turquia, de la part proporcional que li correspon en el Deute otomà.

Segon. Béns de la «lista civil», especialment els situats en els Estats que seran formats per la separació de Turquia.

Tercer. Legalització dels pagaments realitzats pel Banc Otomà, durant la guerra.

Quart. Compromís contret per Turquia, de negociar un conveni especial amb Bèlgica, Portugal i Txecoslovàquia.—Havas.

Els reis de Bèlgica a Suïssa

Lucerna, 3.—Els sobirans belgues han arribat d'incongnit.

La Reina és probable que romanguí algun temps al castell dels comtes de Flandes.—Havas.

L'actitud d'Alemanya

Dusseldorf, 3.—El diari «Volkszeitung», de Dusseldorf, assegura que els crèdits concedits pel Reich a les indústries de Renània i de Westfàlia perquè es mantinguin en la seva actitud de resistència contra les autoritats d'ocupació, puguen a dos milions de milions (dos bilions) de marcs.—Havas.

L'administració del Sarre

París, 3.—Telegrafia de Ginebra a «Le Temps», el següent:

El Consell de la Societat de Nacions examina aquest matí la petició comunicada pel Govern anglès perquè es realitzés una investigació sobre la administració de la Comissió governativa del Sarre.

D'acord amb el proposat pel delegat suec, senyor Branting, es va resoldre escoltar els ministres que integren aquesta Comissió.—Havas.

Declaració ministerial belga

Brusselles, 3.—En presentar-se novament el Govern davant la Cambra dels Diputats, el president del Consell, senyor Theunis, ha donat lectura a una declaració, en la qual, entre altres coses, es diu:

L'actual Govern porta el mateix programa que l'anterior, i està resolt a realitzar la política que s'havia traçat, política que ha estat aprovada constantment pel Parlament.

El Govern obrarà amb la major energia perquè l'odiós atemptat de Duisburg no quedi en la impunitat i tingui el merescut càstig.

Referent les reparacions degudes per Alemanya, Bèlgica manté la política que ha seguit fins ara, i la mantindrà fins aconseguir completa satisfacció.—Havas.

President que ja està bo

París, 3.—El senyor Raoul Peret, restablert ja per complet de la malaltia que l'havia allunyat durant força temps de les tasques parlamentàries, ha tornat ocupar avui la Presidència de la Cambra dels Diputats, essent acollit en entrar a la sala de sessions amb unànimes aclamacions i aplaudiments.—Havas.

Turcs detinguts a Bostsadjik

Londres, 3.—Segons el corresponent de l'Agència Reuter a Constantinoble, les autoritats britàniques han detingut vuit turcs al poble de Bostsadjik, set dels quals han estat posats en llibertat seguidament. El darrer ha estat empresonat com autor de l'assassinat d'un oficial anglès.—Havas.

Enterrament

Ginebra, 3.—Avui s'ha celebrat, amb gran solemnitat, l'enterrament dels nou soldats belgues que moriren a conseqüència de l'explosió d'una bomba en un tren.—Havas.

Detencions al Ruhr

Dusseldorf, 3.—Han estat detinguts tres individus complicats en l'atemptat que es va cometre ahir al túnel de l'estació de Magúncia.—Havas.



En Joan Ginabreda Mumbert
 morí el 24 de juny proppassat
 havent rebut la **Benedicció Apostòlica**
 (A. O. S.)

La seva afligida esposa Concepció Torelló Tey, fill Josep i família tota, en recordar tan dolorosa pèrdua als amics i coneguts, els preguen que l'encomanin a Déu i se serveixin assistir als funerals que, pel bé etern de l'ànima del difunt, se celebraran demà, dijous, dia 5, a dos quarts d'onze del matí, a l'església parroquial de Sant Pere de Gavà, pel qual favor els quedaran sumament agraïts

Per respecte a la santedat del temple el dol es dona per acomiadat
NO ES CONVIDA PARTICULARMENT
 Gavà, 4 de juliol de 1923

La Veu de Catalunya

DIARI NACIONALISTA CATALA D'AVISOS I NOTICIES

Dimercres, 4 de juliol de 1923

Els «èxits» dels Bergamins

ELS Bergamins dels partits centralistes que, per odi a Catalunya i volent perjudicar la indústria catalana, han realitzat una tasca ministerial tan radicalment antiespanyola, poden estar satisfets de la seva obra. Han provocat una crisi industrial a Catalunya. Però han perjudicat greument tota l'economia espanyola.

Els Bergamins dels governs madrilenys lliuraren els mercats del país a la competència estrangera sense cap compensació. I Espanya ha estat comercialment envaïda, comercialment vençuda.

Una de les conseqüències d'aquesta derrota és la depreciació de la pesseta, cada volta més greu. D'aquesta depreciació moltes persones no se'n adonen prou, car estem voltats de països amb moneda depreciada, com a conseqüència de la guerra gran. Però, comparant la pesseta amb les monedes dels països de finances normals com els Estats Units, Anglaterra, Suïssa i Holanda, veiem tot seguit que cada vegada va perdent més terreny. Els dòlars i les lliures esterlines tenen avui a Espanya preus que no havien conegut mai d'ençà de la guerra ni molts anys abans de la guerra.

Els polítics espanyols han aconseguit perjudicar Catalunya. Però han fet malbé tota l'economia espanyola. I nosaltres en patim principalment les conseqüències, car l'economia del país forma ara una unitat com a resultat del règim vigent.

Es per això que, mentre subsisteixi aquest règim, mentre Catalunya visqui sotmesa a un poder públic inepte i sovint hostil, no podem renunciar sistemàticament a una intervenció en la política general espanyola.

Els enemics de la causa catalana no vacillen a perjudicar Espanya, mentre perjudiquin Catalunya. No vacillem tampoc nosaltres a beneficiar Espanya, mentre beneficiem Catalunya. Al capdavall els nostres esforços en aquest sentit seran algun dia la millor justificació de les actituds que calgui prendre.

Mentrestant, remarcuem aquest fet simptomàtic i revelador: per odi a Catalunya, els governs de Madrid han lliurat l'economia del país a la competència estrangera. Per a perjudicar la indústria catalana, els governs de Madrid han deixat indefensa la producció del país, han fet que la balança comercial sigui contrària a Espanya i han depreciat la seva moneda.

AL DIA

Coses greus

El senyor Portela, en una de les seves darreres declaracions, deia: «Es precis que totes, totes les autoritats, compleixin amb el seu deure...»

Què volia dir, amb això, el senyor Portela? Quines són les autoritats que necessiten excitacions del senyor governador civil, en fer-se càrrec del lloc que ocupa?

Si repassem, lleugerament, només, la història del terrorisme barceloní, ben aviat compendrem a qui feia referència el senyor Portela.

I aquesta referència, és molt greu, és molt significativa: potser explica, més que moltes versions que corren de boca en boca, la persistència del terrorisme, com tot mal al qual no es posa remei, com tota transgressió de les lleis que no es castiga.

Es convenient fixar-se, en voler esbrinar quèlcom del terrorisme, en els atestats policials i en els sumaris de les causes criminals. Nosaltres hi trobem una rutina desconsoladora.

Es fan, uns i altres, tal com es fan els dels crims ordinaris; no s'hi busca (per les referències que en donen els judicis orals, si és que les causes hi arriben) s'hi busca o no s'endevina el camí per a cercar-la, la causa, la direcció, la força organitzada — que hi ha sens dubte — en tot el trist embolcall de delictes que queden en la impunitat. Hem de creure que si es busca, no es troba, perquè en trobar-se, o la complicitat fora manifesta o el castig seguiria la troballa.

Bonament pensant, hi hem d'assenyalar falta de condicions policials; falta de percepció d'una gran síntesi que porta els esperits escolts a l'anàlisi de tot el que pot constituir prova o coneixement del delictu. En gran part, és degut això a les lleis processals i a la manca d'estudis especialitzats. I seguim pensant bonament.

D'aquesta pobre preparació de les investigacions policials n'és bona prova el projecte de llei castigant la tinença d'armes ocultes, com un delictu. Aquest projecte ens recorda la indignació del marit enganyat que va portar-lo... a vendre's el sofà en el qual va trobar en flagrant adulteri la seva muller...

Convidria una rectificació de les lleis processals: canviar les formes i els procediments dels delictes i és precis que canviïn les formacions de les enquestes i dels sumaris. I, sobretot, que s'especialitzin policies i jutges.

Altra cosa greu, vergonya del Govern espanyol, vergonya de tota una organització d'Estat, és la carta circular que els banquers barcelonins han dirigit als clients llurs preguntant-los que domiciliïn en establiments bancaris, el pagament de lletres, «per les circumstàncies que travessa Barcelona».

Si això passés a Turquia, a la Conferència de Lausana en parlaríem. Quina vergonya per a la ciutat que consent que la mania en forma que no es pot garantir la circulació de cabals per les grans vies ciutadanes, de dia, i plens de força armada els carrers!

D'això, a demanar la intervenció estrangera, hi ha un pas.

Pobra ciutat, com t'has de veure per culpa dels que no et governen ni deixen que et governis!

La circular dels banquers barcelonins als clients llurs, és tot un poema. En el Congrés espanyol es discutirà — dignem-ne discutir — l'afar de les responsabilitats polítiques que ens portaren a Annual: i les que són causa que la banca catalana, com si es tractés d'anar a cobrar a Sierra Morena, no vol cobrar en el domicili dels barcelonins, on s'han de discutir?

Que cada català es faci el procés i falli dins de la seva consciència. I actui com la sentència l'aconselli.

POL

Les Idees i les Imatges

LES TRES ENVEGES DE L'ESPERIT

Hi ha una enveja — diríem — noble: l'enveja de les virtuts o qualitats d'altri.

Hi ha una enveja innoble: l'enveja de «l'èxit» de les virtuts o qualitats d'altri.

Hi ha una enveja més innoble encara, una enveja més abjecta, una enveja — excusau-nos l'expressió grollertíssima — més revençada: l'enveja de l'èxit dels vicis o defectes aliens.

JOSEP MARIA JUNOY

Dietari històric

4 de juliol de 1895

MOR A BARCELONA EN FREDERIC SOLER (SERAFI PITARRA)

Viu en la nostra generació el record personal del fundador del Teatre Català. Com En Clavé i En Padró, en el terreny de l'art, fou En Soler un anti didactic, com fruit intel·lectual de la democràcia, bella floració de l'ànima popular.

Va néixer a Barcelona el 9 d'octubre de 1839. Tenint sols la instrucció primària i l'ofici de retolger, l'afició «el porta a escriure, havent-se dedicat en la seva joventut a representar en companyies d'aficionats, aleshores generalitzades. L'afany de tenir obres apropiades el portà a ésser autor i actor, i d'aquelles comedietes i sarisueles, interpretades a la intimitat, n'esdevingueren primer, les societats «Melpòmene» i «La Galat», després el teatre català amb dues funcions setmanals, a l'Odéon.

L'èxit de les «gatlades», contrastava amb la modestia de l'autor, que no donava el seu nom i usava el pseudònim de «Serafi Pitarra». Però el públic el conegué i l'autor malda per fer-se digne del seu aplec, dedicant-se a obres d'alta empresa, com fou «Les jotes de la Ròser», estrenada l'any 1866.

Hem de situar-nos en la seva època per a fer-nos càrrec de la importància que revestia la tasca d'En Soler. No predominava la sèrieta en «els costums i cal desvetllar al poble en bufonades. Per altra part, el cenacle dels Jocs Florals es tanca en una torre de vori, i en Pitarra, amb altres escriptors, usen el «català que ara es parla», contra les elucubracions acadèmiques.

Arriba un punt de coincidència: no saben si uns retrocedeixen o si altres avancen, però arribem a una fusió d'escoles, la popular i la històrica, i surt potent el teatre català, i en Soler, blasmat de vulgar, aconseguí premis als Jocs Florals, és proclamat Mestre en Gal Sàber, i a la producció dramàtica s'acompanya la de les seves poesies, de tots estils i catres, lúriques, històriques, de romànc, de costums, etc.

Frederic Soler produïa seguidament, potser massa, i està infinit per l'escola que en l'escena castellana ha creat l'Echegaray. Es pariona la marxa dels dos teatres, però en la catalana, al costat del fundador amb la seva «màquina», apunten nous autors i s'assenyalen nous viaranyis. Homes de més sòlida instrucció aconsegueixen la tasca empresa. L'any 1883, arriba a la seva glòria, en aconseguir el premi de la Regent, atorgat per l'Acadèmia de la Llengua, a la seva «Batalla de Reines».

No cap aquí un estudi de l'obra d'En Soler. Potser, en definitiva, tret l'acte de fundació del teatre, no tingui la influència que, ara fa quaranta anys se li donava, però tampoc és just limitar-la i reduir-la al nivell que alguns joves escriptors la posen.

Fou un període d'evolució el d'En Soler, i a ell se li ha de reconèixer el mèrit de l'iniciador i del propulsor. Altres l'han completat i refinat, però no deixen oblidar el treball que li va costar, ni el just punt amb què va interpretar la societat amb la qual convivia. A la raó dels temps s'haurà de recórrer sempre en parlar d'En Pitarra.

Mori el nostre autor en màg del gran dol de la ciutat i de tot Catalunya, essent fustigat el seu enterrament. Dorm l'etern són en la tomba d'En Clavé, i a la Galeria de Catalans il·lustres queda el seu retrat com a símbol d'una època.

ESPIGOLAIR

Butlletí internacional

3 de juliol de 1923

UN ARTICLE DE L'OBSERVER

L'article publicat suara per l'Observer de Londres, quant a l'actitud de la Gran Bretanya en la crisi europea, ha produït penosa impressió a França. El Temps, de París, suposava que havia estat escrit pel redactor diplomàtic de l'Observer obeint a inspiracions del Foreign Office i en demanava una rectificació, que ja ha vingut. Malgrat, però, les rectificacions oficials, és evident que l'Observer ha interpretat de manera autèntica l'estat d'opinió del poble britànic en l'afar de les reparacions. Això és, realment, el que dona a l'article una importància excepcional.

Els lectors de LA VEU ja tenen prou informació per a comprendre que les paraules següents de l'Observer, que Le Temps reproduïx i glossa amb enuig, responen a un veritable estat d'opinió d'Anglaterra: «Si el govern francès es nega definitivament de donar una resposta escrita, hom espera un acte important que el govern anglès podrà realitzar dintre de qualques dies. És probable que el govern anglès faci una declaració pública dels seus principis. Aquesta declaració començarà per reproduir el qüestionari britànic adreçat al govern de París. Segons totes les probabilitats, el govern britànic afegirà que, a judici seu, la política actual de França mena envers la ruïna d'Europa... El darrer oferiment d'Alemanya per arranjar l'afar de les reparacions fou presentat el 7 de juny i encara no ha rebut resposta. El govern britànic està decidit a iniciar negociacions amb Alemanya, a base d'aquell oferiment. Si França no hi vol prendre part, el govern britànic no tindrà altre camí a seguir que iniciar una acció isolada. Tothom comprèn amb claredat les conseqüències d'una decisió semblant, però el procediment de la paciència indefinida adoptat fins ara ha produït, segons tots els indicis, més mal que bé. El govern britànic està resolt a arribar a una conclusió en les seves converses amb França dintre del termini d'una setmana».

L'Observer sintetitza amb molta exactitud la realitat de la situació. El seu llenguatge no és gaire diplomàtic, però tradueix l'estat d'opinió del poble britànic.

I aquesta és la situació de les potències aliades d'Occident quan els turcs, sense decidir-se a signar el protocol definitiu de Lausana, mobilitzen llurs forces als voltants de Constantinoble i el Bòsfor... No hi ha, doncs, gaires motius per adoptar una posició optimista.

JOAQUIM PELLICENA I CAMACHO

Detienen a un supuesto ladrón y... resulta el gobernador de Gerona.

«En una peluqueria robaron esta tarde un alfiler de corbata a uno de los parroquianos, y como cuantas personas habia en el establecimiento eran clientes conocidos y solo se encontraba entre ellos uno que no frecuenta aquel salón, recayeron sobre él las sospechas. El supuesto ladrón tuvo que recurrir a sus documentos para acreditar su personalidad: era el gobernador civil de Gerona.»

(De «La Voz», de Madrid.)

L'enterrament del Dr. Casañas

Ahir a la tarda es féu l'enterrament del que va ésser virtuós ceconge d'aquesta seu, doctor Casañas.

L'acte s'ha vist molt concorregut, posant-se de relleu les moltes simpaties que gaudia el finat i com ha estat sentida la seva mort.

El dol era dividit en dos aplecs. L'un format per la família i l'altre pel vicari general, que portava la representació del Prelat, i pels canonges doctors Cendra i Llovera.

El fèretre que contenia les despulles del docte sacerdot, com el cotxe que el conduïa, eren extremadament modestos.

El dol va acomiadar-se davant la Catedral.

De Societat

Brillament han acabat les sessions del Concurs Hípic Internacional d'enguany. Els terrenys del Reial Polo Jockey Club han estat el punt de reunió de la bona societat. Diumenge propassat, darrer del Concurs, es veieren les il·lotges i tribunes plenes de les conegudes famílies d'aquesta ciutat. Recordem les marqueses de Ferrer-Vidal, de Camps, de Barberà i de la Manresana, vidua de Montsoli, de Lamadrid, de Julià, del Masnou, de Vilanova i Geltrú i d'Alós; baroneses de Maldà, de Cuadras, d'Albi, de Grifó, de Güell, de Segur, comtesses de Churruarín i de Santa Maria de Sans; duquesa de Santàngelo; senyores i senyoretes de Magarola, de Despujol, Isabel Llorach,

Llauradó de Ferrer-Vidal, Garriga de Conde, Palau de María, Vidal-Sala de Baixeras, Gayón vidua d'Arnús, Llorach de Mercader, Fabra vidua Ribas, Forasté de Ribera, Churruarín de Bufala, Barrera de Maristany, Mercader de Carreras, Salas de Llinàs, Llopis de Sicart, Rocamora de Huein, Ribas vidua Boada, Castells de Coll, Garcés de Marcella de Martí, Trias vidua de Desvallis, Genové de Conde, Grau vidua Jover, Sala vidua Olveda, Montoya de García-Faria, Sotolongo vidua Monegal, Pascual de Fontauberta, Rocafort de Martí, Trencor de Pascual, Cuatrecasas d'Alguayves, Berenguer vidua Clurana, Llorach de Ferrer, Reynoso de Chopitea, Alvarez Vega vidua Lecuna, Baladía de Masó, Febrer de Canals, Franco de Daurella, Monegal de Cunill, Ponsich de Cuyàs, Ribas de Ros, Quer de Sicart, Picard de Coll, Juncadella de Pallé, Pagés de Caparrà, Reynoso de Pagés, Pallé de Balaguer, Boada de Fabra, Fabra de Pallé, Bulbena de Salas, Pi de Soler, Oriola-Cortada de Sarriera, Vidal-uadras, Montadas-Claramunt, Camín, Plandolit, Carreras-Candi, Godó, Anquer, Perpinyà, Anet, Montobio, Echagüe, Fuster-Fabra, Canals, Montoliu, etc.

Després de les carreres la concurrència es traslladà al xalet de la societat, on es ballà, al compàs d'una orquestrina, després al passeig de Gràcia, que era ple de carruatges.

El Concurs Hípic d'enguany no ha tingut res que envejar als celebrats anteriorment. La nostra felicitació als organitzadors.

Són a Barcelona els fills del capità general, senyor marqués d'Estella.

Sojorna en aquesta ciutat el marquès de Hoyos.

Han passat aquestes darreres festes a Terramar (Sitges), el comte de Serí i altres distingits aristòcrates.

El distingit jove i excel·lent amic nostre N'Adolf Galés i Pujol, acaba d'obtenir, a la Facultat de Medicina de Madrid, el títol de doctor en Medicina i Cirurgia, després d'uns brillants exercicis en els quals ha demostrat la seva clara intel·ligència i sòlida preparació per a exercir la difícil missió pròpia de la carrera. Al novell doctor i al seu pare En Rafel, prestigiós metge de Gelida i ferm nacionalista, la nostra més cordial enhorabona.

FIVE

Una bella festa de la raça

ELS nostres amics regidors de l'Ajuntament de la Ciutat de Mallorca han volgut, enguany, treure de l'obscuritat i de la freda ritualitat dels altres anys una bella festa que tal dia com avui s'hi celebra: la del gloriosíssim català de Mallorca Ramon Lull, que prengué passió i mort per la santa Fe romana, l'any del Senyor que comptàvem 1315. Carregat d'anys, com sia que en sumava ja una vuitantena, anà a l'Àfrica a sembrar en la terra àrida la llavor de l'Evangeli, i hi escampà l'ardenta sang. Amb la testa fracturada per dos cops d'alfange, i amb la carn tota molla per les pedrades que li llançaren aquells maleïts cans sarraïns, que deia ell, el varen trobar, en la deserta marina de Tunis, dos mercaders genovesos, dels quals la tradició no n'ignora el nom: Esteve Colom i Lluís de Pastorga. En el pit esfondrat del Màrtir encara s'hi albergava un feble gemec; i sobre la desferra sanguinolenta del cos encara hi tremolava, com un batec de llum, una mica de vida. Per totes les costes del Mediterrani era conegut l'apòstol català que a sí mateix es deia *Ramon lo foll*. I a la ciutat italiana de Gènova era popular, com sia que li havia retut un gran servei ajudant-la a concertar la pau amb la república de Venècia, car era baralladís de mena el lleó de Sant Marc. Els marxants de Gènova el reconegueren i se l'emportaren a la barca. I a la vista de Mallorca, en aigües de la illa de Cabrera, donà a Déu l'ànima purpúria Ramon Lull, qui havia escrit aquest vers ple de presagi:

Vull morir en pèlag d'amor

La Ciutat de Mallorca en pes l'eixí a rebre. I amb magnífiques exèquies fou soterrat tal com anava, ço és, amb l'alquicell morenc tot xopat de sang, dins la sagristia de l'església de Sant Francesc, comandada als Freres Menors. El posaren en una caixa de fusta, al costat del lloc on era enterrat un fill del Rei de Portugal, que s'escaigué que morís allà, venint del Sant Sepulcre. D'aquesta caixa de fusta fou, una centúria més tard, traslladada l'ossa reverenda del màrtir a una magnífica tomba d'alabastre, deserta sempre gairebé, anegada d'ombra i d'oblit. Allà, Ramon Lull, esquerpament i muda, semblava dir les paraules de Jeremies: *Estic colgat en tenebres, com els morts eterns*.

D'aquestes tenebres i d'aquest oblit ja fa algun temps que els nostres germans de Mallorca pugnen per redimir-lo. Paral·lelament a la gran obra que fan de treure a llum les obres originals lullianes, monument del nostre esperit i catedral de la nostra llengua, en fan una altra de divulgar la coneixença de Ramon Lull i de fer-lo admirar i estimar. Han fet passar per davant de la tomba obscura les generacions infantines. Els nobles carers senyorials de la ciutat mallorquina, sojorn de silenci i d'ombra fresquívola, s'han vist colpits i animats amb cànctics i himnes i fressa de processons. I aquest any han volgut associar a l'autèntica festa de la raça els elements obrers i que fos feriat aquest dia com una festa colenda.

Hi ha cendres mortes que cremen com els calius; hi ha desferres sepulcrales que són vives com la llavor dins el solc; hi ha tombes que són fecundes com els tàlems i plenes de vida com els bressols. La tomba de Ramon Lull és una d'aquestes tombes.

Ell en vida fou un fogar, fou un volcà d'energies. Quins homes infantà la nostra raça en ses anyades joves i quins incendis s'arboraven dins la nostra sang! Encara de sa tomba sembla eixir aquella invitació ardent que es llegeix en el *Libre de Amich e Amat*.

Si vosaltres, amadors, voleu aigua, veniu als meus ulls qui decorren de llàgrimes; i si voleu foc, veniu a mon cor, i enceneu les vostres llanternes. I si voleu pensaments d'amor veniu-los a pendre a les meues cogitacions.

LLORENÇ RIBER

«Amics de la Poesia»

Conferència d'En Tomàs Garcés

Davant d'un auditori nombrós i selecte, entre el qual hi havia moltes dames i damiselles, tingué lloc a les Galeries Areny l'anunciada conferència d'En Tomàs Garcés sobre «La poesia catalana contemporània». La conferència era la darrera del curs organitzat pels Amics de la Poesia, en el qual havien col·laborat els senyors Nicolau d'Oliver i Manuel de Montoliu.

En Garcés va començar fixant el to que domina la nostra cultura i situant en Josep Maragall l'inici de la segona Renaixença. Estudià la personalitat poètica de Maragall, la seva tesi literària, el seu ideal polític, i, sobretot, la seva interpretació del paisatge, per a deduir-ne la nota de «conscient» que distingeix la poesia de l'autor del «Cant Espiritual».

Després el conferenciant va assenyalar el singular mestratge de Maragall, mestre sense escola, però ef-

caç. Són molts els poemes que quen sang maragalliana als versos, sovint sense saber-ho, digué.

Esmentà el caràcter de la poesia de Pijoan, Pujols i Lleó, els més característics dels post-maragallians. Descriu el panorama literari de Catalunya en ponent el segle, quan Eugeni d'Ors inicià el «Glossari» l'alliconament dels poemes catalans, ara havem vist, en canvi, Eugeni d'Ors negant la valor d'aquella poesia que ell havia ajudat a créixer al seu costat.

Tot seguit, Tomàs Garcés comentà detingudament l'obra d'alguns dels més significats poemes catalans d'avui. Mirant-nos aquesta obra ens adonem que estem vivint una segona renaixença literària, la més autèntica.

Assenyala els trets sobresortints de la lírica catalana contemporània: és oberia als horitzons exteriors, però fidel en absolut al paisatge. Parla del retorn als clàssics i del retorn al poble, com de dues tendències coincidents en el fons. Va ressenyar l'avantguarda poètica, el seu pas per Catalunya i el seu fracàs.

L'avantguarda no podia reeixir entrenosaltres per tal com on ens ofe-

gava la tradició. Cal que ens acostem al poble i que escoltem les veus de la terra — digué. — Sortosament, els nostres poemes saben que al fons de l'ànima de la seva terra hi ha un res d'immortalitat, i el paisatge que ells recreen amb els versos posa damunt la foguera de llurs esperits una rosada molt dolça.

El poeta Tomàs Garcés, en acabar la seva conferència, fou molt aplaudit i felicitat.

Els Amics de la Poesia, organitzadors del curs, mereixen la més efusiva adhesió d'aquells qui s'interessen per la nostra vida literària. L'èxit d'aquestes conferències fa pensar que per sort no els manca la simpatia del públic intel·ligent.

NOUS RETOLS EN CATALA

«Esteve i Roé», Sans, 41. Joieria Argentina.

Sant Pau, 96. Confreria de Sant Pau.

Templaris, 1. «Al número 1. Vins superiors. Carbons extra. apartament a domicili».

Marquès del Duero, 167. «La Catalana. Transports. Facturacions».

Sans, 70. «Pròxima obertura de la Secció de Bateria de Cuina de la ferreteria casa Porras i Sirera».

Sans 15: «La Flor del Calçat. R. Amigó».

Exposició Internacional del Moble

AVUI, a les sis de la tarda, tindrà lloc a les oficines de l'Exposició de Barcelona una reunió a la qual són convocats els senyors expositors de l'Exposició Internacional del Moble i Decoració d'Interiors.

En aquest acte es donarà compte dels acords adoptats darrerament pels organismes directius de l'esmentat certamen monogràfic amb referència a la seva celebració.

Polítiques

SORTINTS

Marxaren ahir a Madrid els diputats a Corts senyors Bastos i comte de Gamazo, l'ex-senador senyor Junoy i l'ex-president del Foment del Treball senyor Marquès.

A CASTELLO D'EMPURIES

Diuenge se celebrà a Castelló d'Empúries un Aplec Comarcal d'Acció Catalana.

A quarts d'una arribaren els oradors. El poble els anà a esperar a l'entrada de la població, tributant-los una entusiasta ovació i acompanyant-los, cantant «Els Segadors», fins al Centre Nacionalista.

A quarts de tres, després d'un dinar íntim a l'Hostal Casa l'Anton, se celebrà el miting. L'acte tingué lloc al camp de futbol.

Presidí el senyor Josep Bordas de la Cuesta, l'alcalde popular de Castelló que fou destituït pel governador «civil» de Girona. Parlaren els senyors Baldiri Rabola, Carles Pi i Sunyer, Pauli Gell, Lluís Massot i Balaguer, Pelai Vidal de Llobatera, Carles Jordà i Antoni Rovira i Virgili. Tots els oradors foren ovacionats i tot sovint interromputs pels aplaudiments. A la presidència hi havia el diputat pel districte senyor Narcís Pla i Carreras.

L'entusiasme que regnà fou gran.

A OLOT. HOMENATGE ALS SENYORS MASRAMON I CASANOVA

Se celebrà a Olot un acte d'homenatge als diputats de la Mancomunitat senyors Masramon i Casanova, en celebració de la victòria electoral assolida al districte d'Olot-Puigcerdà.

Primerament, N'Antoni Rovira i Virgili donà una conferència al Teatre Principal, sobre el moment actual de Catalunya, obtenint aplaudiments.

Seguidament s'efectuà el banquet d'homenatge, a l'etatge del Casal Català, als senyors Damià Casanovas i Josep Maria Masramon.

La façana del local estava engalanada amb banderes catalanes.

A la taula presidencial hi havia els senyors Joan Vilanova, Casanovas, Masramon, Rovira i Virgili, Antoni de Bolós, Dorca i Agustí. Hi havia més d'un centenar d'assistents, integrats per gent d'Olot, de les poblacions de la comarca i de Ripoll i Sant Joan de les Abadesses.

L'apat fou servit esplèndidament pel «Maxim's Hotel» (Cal Xec).

A l'hora dels brindis entrà a la

De Madrid estant

La vària catalanitat

MALGRAT totes les diferències i les matisacions i distàncies, malgrat la distinta fàisó d'entendre políticament el catalanisme, els homes polítics catalans que actuen a Madrid tenen tots una mena d'identitat bàsica, una fàisó col·lectiva d'accentuar llurs intervencions. Diem que és la catalanitat incondicionada senyorejant damunt dels catalanismes condicionats. Penso, per tant, que cal potser més aviat copsar, a través de totes les diferenciacions, de totes les modalitats, aquesta racial semblança, aquesta identitat sentimental i pregona, que aplicar-se a la contrària feina de destriar amb terrible fruïció, damunt la semblança, les coses que ens separen.

Vistes des d'ací les coses, us ben prometo que s'albiren en aquest sentit, que és una dolça i confortadora delectança hebre esment d'aquesta raó fonamental que a tots els lliga i agermana, a despit de llurs esforços per fixar les *positions* respectives, i que, ensem, els aparta i separa de tota l'altra política que per ací s'estila.

Així com hi ha, gràcies a Déu, una fonètica catalana que reïx a manifestar-se en el discurs més solemne, hi ha també, sens dubte, una prosòdia ànima que, tot caracteritzant els nostres homes, els dona un parentiu ideològic inconfusible. (Aquesta prosòdia traspua netament, com a exemple, en la manera com tots anomenen Catalunya.)

Això produeix un fenomen i una especial situació que cal examinar i tenir en compte.

Es ben cert que, en una política de realitats immediates, en un ordre polític normal, els debats mantinguts al Parlament espanyol respecte el catalanisme no solen tenir ni mitjana eficàcia. Però no cal de què d'això massa apressadament, que no tinguin eficàcia de cap mena. Si poguéssiu tenir-ne una impressió de presència, cree que no trobaríeu massa arriscat deduir-ne al capdavant una impressió falaguera dintre de la mateixa aspror indefinible que us n'esdevindria. Perquè, en el fons, ço que resta d'un debat d'aquests, qualsevol que sigui la seva derivació política immediata, és un regust saborós de catalanitat, una solidaritat indestructible de tots els catalans en un mateix sentiment de pàtria; és, per tant, una fortitud que, en l'acte mateix del palesament de llurs discrepàncies, llegà als catalans i els dona l'impuls que, un jorn, a tots procurarà la victòria.

Aquesta subtil, però robusta, raó d'espíritual semblança explica, entre altres coses, la diferència essencial que hi ha — en la matisació — entre un discurs d'En Marçal Domingo i un altre de l'Emilià Iglesias, acostant aquell — en aquesta zona de sensibilitat — més a En Pla i Deniel que a qualsevol *republicano*. En el fons, tant l'un com l'altre saben que són correligionaris en un partit ideal que, un jorn precís, pot unir-los materialment, com ara ho estan en esperit, sota una mateixa bandera.

S'han afartat, ací, els polítics i els diaris enemics dels catalans de tirar-los en cara, als homes polítics de Catalunya, que a Madrid parlen un llenguatge i un altre a Catalunya. Potser sí. Però la raó cal cercar-la justament — tot al contrari del que volen donar a entendre els psicòlegs (?) d'ací — en una lleialtat política, en una raó de catalanitat que potser ells no poden copsar. A Catalunya no els cal donar una sensació — que és omnipresent — de catalanitat. És aquesta una valor ja ben entesa, que tots se saben vivent en cada un i en els restants i la consciència de la qual saben ben viva en l'opinió. Per tant, es llancen a la particularització doctrinal.

Però a Madrid, abans de tot, potser sense propòsit ben formulat, senten l'imperatiu primordial de donar palesa idea de l'identitat catalana que palpita en tots. Heu's aquí potser la raó fonamental d'algunes diferències de to que, com una troballa genial, tremolen a la mà, com un ganivet els *guapos* agressius que des d'ací pretenen estar en els secrets d'allí.

Heu's aquí, potser, ço que a través de les enormes diferències, lli gava els discursos tan distints d'En Macià, d'En Martínez Domingo i d'En Pla i Deniel.

Potser d'aquesta fortitud de catalanitat n'arribava una engruna al banc blau.

Vejam! En Salvatella, qui, malgrat tot, és un home de talent, tingué l'esma de recordar — si et plau, per força — que era català i que era federal. Ja és sabut que el federal ho és de tota la vida. Per això, quan En Macià parlava de confederació — deixant de banda (¿per què?) el seu concepte de federació —, quan En Martínez Domingo assenyadament i reposada, amb valentia i sincera serenitat, parlava de l'ideal i de la desesperació catalanista, quan En Pla i Deniel invocava Espanya per a salvar Catalunya, el ministre d'Instrucció Pública, recordant-se que, abans de tot és *federal de tota la vida* (d'això un hom no se'n pot despendre) i que, en període electoral ballava sardanes a Figueres, parlà del federalisme d'En Pi i Margall, de la fórmula federativa, de l'ampla rodona dels pobles federats.

I no cal esverar-se que això fos dit des del banc blau. Al capdavant En Salvatella és el deixeble predilecte d'aquell que un jorn declarà solemnement:

«Soy republicano, pero con el MAJESTUOSO aditamento de federal.»

RAFAEL MARQUINA

2-VII-23

sala tanta gent com hi havia per a escoltar als parlamentaris.

Parlaren els senyors Joan Vilanova, Josep Maria Masramon, Damià Casanovas, Joan Capdevila, Ramon Casanovas i Rovira i Virgili.

Hi hagué entusiasme i aplaudiments, acabant-se l'acte amb el cant d'«Els Segadors».

ELS ACTES DE CALELLA

Havent-se rebut notícia que a Calella, amb motiu d'un miting nacio-

nalista, s'havien practicat algunes detencions, el governador va preguntar a l'alcalde d'aquella població, el qual va dir que, efectivament, havia donat algunes ordres de detenció, però no pel miting, sinó perquè, en acabar l'acte, s'havia organitzat una manifestació amb banderes desplegades sense permís.

Com que no hi havia hagut resistència, ni delictes de cap mena, el governador feu posar els detinguts en llibertat.

La qüestió catalana a les Corts

Els nostres lectors ja coneixen les intervencions parlamentàries dels nostres il·lustres amics En Lluís Durán i Ventosa al Senat i En Pere Rahola i N'Antoni Martínez Domingo al Congrés, exposant, en forma insuperable, la nostra posició actual davant l'actitud dels governs de Madrid envers el problema català. Coneixen també els discursos pronunciats a l'Alta Cambra pel Conseller de la Mancomunitat de Catalunya En Josep Estadella i al Congrés per En Marcel·lí Domingo, en nom de la minoria nacionalista republicana. Amb l'objecte de completar aquesta informació, reproduïm a continuació els discursos pronunciats al Congrés pels senyors Francesc Macià i Narcís Pla i Deniel, que parlaren en nom de dos segments diversos del catalanisme.

Discurs d'En Francesc Macià

El Sr. MACIÀ: Iba, señores diputados, a hablar con mayor extensión de lo que voy a hacer, atendiendo a los ruegos del señor presidente. Voy únicamente a fijar la posición que tenemos los que dentro de Cataluña nos llamamos separatistas, y voy a explicar por qué hemos llegado nosotros a la posición en que nos hemos colocado.

Después de las pérdidas de las libertades de Cataluña, el año 1714, Cataluña, pobre, por haberle negado comercio con las Indias y por otras causas; sin cultura, porque los propios escritores catalanes escribían en lengua castellana... (Risas.) Digo la verdad; estábamos así; Cataluña había perdido su personalidad; eso es lo que yo digo. (El señor Companys: Lo mismo ocurre ahora con muchos señores de la Lliga Regionalista en sus relaciones familiares y particulares.)

El señor VICEPRESIDENTE (Vincenti): Ya sabemos que Cataluña fue capital de España en tiempo de Ataulfo. (Risas.)

El señor MACIÀ: Yo no sé si S. S. viene a tratar la cuestión en serio o a pronunciar palabras que promuevan la risa de los señores diputados; pero a mí me tiene sin cuidado eso, porque, diga lo que quiera la Presidencia, yo también diré lo que tengo que decir.

El señor VICEPRESIDENTE (Vincenti): Cuatrocientos doce años de la Era cristiana. Digo esto, no por ofender a nadie, sino porque pretendo saber la Historia de España. (Risas y protestas.)

El señor MACIÀ: Yo no hablo de la Historia de España; lo que dice su señoría no es serio y no lo comento.

El señor COMPANYS: No son palabras adecuadas al alto cargo que ocupa; desde los ascaños están bien.

El señor VICEPRESIDENTE (Vincenti): Yo nunca discutí de mala fe, ni con agravio para nadie.

El señor MACIÀ: ¡Ah! Ahora rectifica su señoría; pero mejor sería que no lo hubiese dicho.

El señor MARTÍNEZ DOMINGO: La frase de su señoría ha sido impropia de un Presidente. (Rumores y protestas.)

El señor VICEPRESIDENTE (Vincenti): Ha sido una frase dicha sin ánimo de molestar. Si molesta a su señoría, dispense.

Un señor diputado: El asunto es demasiado serio para tomarlo a broma.

El señor MACIÀ: Hace pocos años que hombres abnegados, llenos de fe y de entusiasmo, recorrieron Cataluña predicando los ideales nacionalistas, produciéndose inquietud en el alma catalana y la conciencia de su personalidad, y esto dio vida a Solidaridad Catalana, que era un sentimiento colectivo de una comunidad que balbuceaba la independencia de su patria. Pronto se rompió Solidaridad; los partidos se separaron unos de otros, empezó la lucha entre ellos, empleando casi todos sus esfuerzos en destruirse unos a otros y, por consiguiente, menguaba el esfuerzo que debían producir contra el enemigo común, contra el Estado, opresor y tirano. Por el afán de hegemonía esos partidos procuraron obtener el mayor número de cargos públicos, y de ahí las complacencias con los Gobiernos y las claudicaciones, y por último la cooperación con esos Gobiernos, que representaban la opresión de sus más íntimos sentimientos y lo que ha dicho aquí el señor Martínez Domingo. Efectivamente, en Cataluña nosotros consideramos que esa era una traición a estos puros y santos ideales de libertad. (Un señor diputado: La traición sería de los regionalistas.) Eso es lo que digo, y

así les ha contestado el pueblo de Cataluña. Vosotros, con el desconocimiento que tenéis del problema catalán, por lo poco que conocéis el alma catalana, creísteis que no había problema en Cataluña, y tanto es así, que ni siquiera mencionabais el plebiscito de Cataluña en ninguno de los distintos Mensajes de la Corona. Efectivamente, en el pueblo se había producido un desencanto, en el pueblo se había producido un gran pesimismo y parecía que la llama de la hoguera patriótica se había extinguido; pero quedaba el rescoldo y bastaba llevar allí combustible para que se produjera de nuevo aquella llama con más fuerza, en forma que llegase como no había llegado antes a los últimos rincones de Cataluña.

Era un momento en que los que siempre habíamos sostenido el ideal puro de nuestro nacionalismo íbamos a actuar. Sabíamos que bastaría llevar combustible a aquel rescoldo para que volviera a verse la llama patriótica; pero adquirimos responsabilidades muy grandes.

El error había sido la lucha entre los distintos partidos catalanes; era preciso, al levantar, al hacer surgir el alma catalana, no incurrir en los mismos errores; era preciso además ir a una situación más efectiva, y por eso nosotros creíamos que debíamos formar un frente único; pero cuando tratamos de buscar una solución que hiciera efectivo nuestro ideal santo, entonces nos encontramos con un dilema que no dudo en calificar de doloroso. España no ha concedido nunca de grado la libertad colectiva a ninguno de los pueblos que ha tenido sometidos a su yugo. Francia, Portugal, Cuba, Filipinas, todas las Repúblicas americanas, todos, para ceder su libertad y su independencia, han tenido que luchar por medio de la violencia. El dilema se ha planteado de una manera brutal, si queréis, y el dilema es el siguiente: o nosotros continuamos bajo la opresión del Estado opresor, del Estado centralista, en una esclavitud moral, peor cien veces que la material, o vamos a la violencia. No queda otra solución.

El señor VICEPRESIDENTE (Vincenti): En España no está permitido proceder más que dentro de las leyes.

El señor MACIÀ: Es claro que dentro de las leyes, hasta que llega el momento de la violencia. (El señor Rodés: Está permitido presentar dilemas.)

El señor VICEPRESIDENTE (Vincenti): Lo que acabo de decir encaja perfectamente en el puesto que ocupa.

El señor MACIÀ: Ahora, si (Risas.) Yo, señores diputados, entiendo que es preferible que sincera y lealmente, con la nobleza con que procedo, yo siempre con mis adversarios, os diga como piensa ese sector de opinión. (Es que voy a suponer que vosotros estáis ni en lo más mínimo de acuerdo conmigo? Indudablemente que no. Por eso yo digo claramente cuál es nuestra situación, para que vosotros os hagáis perfectamente cargo de cómo piensa ese sector de opinión.)

Pues bien, es doloroso pensar que en Cataluña hoy se organiza, se prepara una fuerza para matar a hacer frente al Estado opresor; tan doloroso como queráis... (El señor Ordóñez: De esto se enterará el señor ministro de Gracia y Justicia. Esta anunciando la comisión de un delito.) Yo respondo de mis palabras. (El señor Nogués: Un delito que cometen dos millones de habitantes españoles.) No tenéis idea de cuál es el estado en que se halla hoy el alma de Cataluña; yo lo digo aquí sincera y noblemente. (El señor Nogués: Y dice la verdad.) Yo me formaba perfecta idea de esa gran responsabilidad que cae sobre mí y sobre los amigos que están a mi lado; no quería que esa

responsabilidad cayese sobre el caudillo; el caudillo puede ser un hombre de gran prestigio, puede ser un hombre abnegado, puede ser un hombre dispuesto a toda clase de sacrificios; pero no basta. Es preciso que quien organice, es preciso sobre todo que quien al llegar al momento de la orden actúe sea el pueblo, sea la expresión del pueblo, no sea un hombre, no sea un partido, por mucha importancia que tenga. Por eso nosotros queremos ir a la formación de un Gobierno, a la formación de esa representación del pueblo de Cataluña, constituyendo el Estado catalán.

Nosotros sabemos que una guerra es una crisis dolorosísima que pasan los pueblos en un momento de su historia, y nunca tan justificada como cuando se trata de la libertad y de la plena soberanía de un pueblo. Nosotros sabemos que una guerra es un drama con todas sus pasiones, con todas sus grandezas, con todas sus sublimidades, pero también con todos sus desfallecimientos, y eso nos demuestra la fuerza que tiene en la guerra la parte moral sobre la parte material. Por eso nosotros queremos dar esa gran fuerza moral al Estado catalán, para que todos los elementos de Cataluña acudan a darle todo su prestigio, sin excluir a ninguno, que jamás es despreciable por pequeño que sea. Por eso nosotros queremos al Estado catalán; por eso nosotros hemos formado el Estado catalán.

Creo que estas palabras bastarían para que vosotros supierais dónde estamos; pero a mí me interesa dirigirme a la izquierda catalana. Yo le digo a la izquierda catalana: Es claro que todos vosotros pensáis tratar este problema en un aspecto particular, pero es imprescindible lo que habéis dicho. Nosotros no aceptaremos nunca una República española. A mí me interesa el apoyo de la izquierda catalana, y como vosotros o algunos de vosotros, representantes de la idea federal, podéis preguntarnos si nosotros aceptaríamos una Federación con las demás nacionalidades españolas, yo empiezo por plantear una cuestión previa. Para federarse, para llegar a una patria federal, es preciso tener una personalidad. Yo pregunto a la izquierda catalana: Cómo puede tener personalidad una nacionalidad? No puede tenerla más que por su plena soberanía. Si vosotros aceptáis eso, ya podremos irnos acercando. Pero si llegáis a tener plena soberanía, — diréis vosotros, — aceptaréis la Federación con las demás nacionalidades? Es claro que ese pacto ha de ser de mutuo acuerdo. Nosotros, que no tenemos odio para nadie más que para los Gobiernos opresores y tiránicos, y que solo sentimos un amor intenso por Cataluña, decimos que no tendremos inconveniente bajo las siguientes condiciones. (Rumores.)

Yo me refiero a la izquierda catalana, porque tengo interés, mucho interés, más que en hablaros a vosotros, tengo interés en que la izquierda catalana esté conforme con este aspecto. (Un señor diputado: Eso debía haber venido resuelto.)

El señor PRESIDENTE: ¡Ordal! No interrumpen al orador. Continúe su señoría.

El señor MACIÀ: Nosotros aceptaríamos una federación sobre la base de que la soberanía residiese en los Estados-naciones, que la que tuviese el Estado federal no fuese más que una delegación, y condicionada desde el punto de vista de que le fijáramos un número determinado de hombres para el ejército que hubiese de intervenir en las diferencias entre nacionalidades, ni un hombre más; que no admitiéramos guerras de opresión ni de conquista; no; con sólo que hubiese una nacionalidad que no estuviese conforme, allá los que estuviesen conformes con esa guerra de

opresión o de conquista, pero aquella otra nacionalidad disconforme no tendría que contribuir ni con un hombre ni con una peseta. Nosotros no aceptaríamos el pacto para siempre; nosotros aceptaríamos el pacto limitado, porque no tenemos derecho a hipotecar el porvenir de las demás generaciones. Si bajo esos aspectos, vosotros aceptáis, bajo esos aspectos nosotros podíamos ir juntos para llegar a la formación del Gobierno de Cataluña, por la libérrima voluntad suya.

Y ahora yo os digo que es muy posible, dado el temperamento y la manera de ser de los Gobiernos centralistas, que vosotros vayáis a una represión violenta. Si vais a una represión violenta, desde luego, Marcel·lí Domingo dijo que desde aquel momento ellos se pondrían al lado nuestro, y yo os digo que hasta dentro de estos sectores habría muchísimos que se pondrían a nuestro lado. Yo os digo que lo penséis bien; si vais a una represión violenta, ese frente común que a nosotros nos interesa se formará inmediatamente. Nosotros lo sentiremos por la sangre que pueda correr, sangre inocente, pero nos alegraremos, porque nos habréis facilitado nuestro obra.

Nosotros somos hombres de libertad y de democracia; nosotros somos hombres que queremos la libertad de nuestra tierra; nosotros tenemos un programa, que es el más adelantado de todos los partidos políticos; nosotros queremos, estamos decididos a llegar a la consecución de la libertad y de la independencia de Cataluña; pasé lo que pase; estamos dispuestos a arrostrar todas las responsabilidades que esto traiga consigo. Yo ya sé que estas responsabilidades son grandes; yo ya sé que la libertad de un pueblo no se consigue más que con grandes sacrificios. Nosotros pondremos a prueba al pueblo catalán. ¿Quiere su libertad? Pues abnegación y sacrificio; de lo contrario, no podría levantar su voz y ni siquiera podría aspirar a la limosna de una autonomía.

Nosotros no acudiremos el día que tratéis de la resolución del problema, sino que acudirán los regionalistas, acudirán los de la izquierda catalana; pronto se convencerán de que con vosotros no pueden ir a ninguna parte. Tratadlo vosotros; nosotros seguiremos nuestra marcha ascendente y creemos que muy pronto, no tan pronto como desearíamos, pero, en fin, no pasará muchos años, sin que nos deis motivo para que el levantamiento de un pueblo, que tiene la decisión firme de obtener su libertad, sea un hecho. (Rumores.)

Discurs d'En Narcís Pla i Deniel

El señor PRESIDENTE: El señor Pla i Deniel tiene la palabra para alusiones.

El señor PLA Y DENIEL: No sé si sabré expresarme con toda aquella exactitud y precisión que yo quisiera en estos solemnes instantes en que tan graves, tan trascendentales declaraciones acaban de hacerse para mi amadísima Cataluña y para mi amada España. (Muy bien, muy bien.)

Os ruego que me perdonéis. Dudo — casi me atrevería a afirmarlo — que haya habido un diputado que se haya encontrado en situación más difícil que la mía en estos momentos. Vosotros sabéis que, diputado en las Cortes pasadas, mis labios no se abrieron jamás por el terror que me inspiraba hablar en el Parlamento; diputado en estas Cortes, no se había oído mi voz, a pesar de que tanto se ha hablado de Cataluña, y no obstante ser, como soy, barcelonés, si bien representante en el Parlamento de aquellas nobles y amadas tierras de Gerona. En esta situación — perdonadme, señores — si profun-

damente impresionada mi alma después de lo que aquí acaba de decirse, después de lo que aquí acaba de afirmarse por el buenísimo señor Macià, creo deber mi intervención en la discusión, aunque ni tengo dotes de elocuencia, ni condiciones parlamentarias, como habréis podido observar en los pocos minutos que llevo hablando, y menos aquella serenidad, aquella frialdad necesaria para estar deliberando un asunto que llega tan a lo íntimo de mi alma. Pero os habla un hombre sincero, un catalán de toda su vida y catalán con toda el alma, y yo confío que llegaré a exponer mi pensamiento y mi modo de sentir, si me prestáis atención y sois conmigo indulgentes al crimen en un asunto tan grave, tan delicado, de tan supremo interés para Cataluña y para España.

Tania ya tomado el coche-cama de ferrocarril para marchar a Barcelona; mi equipaje está en la estación; pero al presenciar el giro que aquí tomaba el asunto que se ha planteado, he dicho: Me quedo aquí; me quedo para decir lo que yo creo es el sentir de millares y centenares de millares de catalanes, aun quizás de algunos que acaso se engañan en lo que les parece su propio sentir, y he de hablar sin mirar a críticas que se me puedan dirigir, atento sólo a lo que estimo el bien de Cataluña y de España, dispuesto, si es preciso, a dar mi vida por Cataluña y por España. (Muy bien, muy bien.)

MOTIUS DE LA INTERVENCIÓ DE L'ORADOR EN EL DEBAT

El otro día, señores diputados, cuando el señor Besteiro, con su palabra elocuentísima, con ese criterio científico con que él trata siempre todas las cuestiones, hablaba, al oír el asentimiento que daban a sus palabras los elementos de la mayoría, hubo de interrumpirle con un grito que se me escapó del alma — el señor presidente, mitad amable, y mitad severo conmigo, me atajó en mi interrupción, pero yo decía: — «No os dais cuenta que estáis actuando de separadores, que hacéis obra separatista.» Y me contestó el señor Besteiro: «Y qué? Si Cataluña decidiera separarse de España — me parece que estas eran las palabras del señor Besteiro — con voluntad decisiva, yo me pondría al lado de sus reivindicaciones, pues yo creo que la nacionalidad a nadie puede serle impuesta por la fuerza.» Y yo, que jamás interrumpí; yo, que siempre fui respetuoso en todas las sesiones, interrumpí al señor Besteiro, y dije: «Pues yo no lo creo de igual manera.» Y soy regionalista, creo ser tan regionalista como el primero. Insistió el señor Besteiro, y dijo: «Es que si Cataluña se siente esclavizada dentro del Estado español y ve que puede alcanzar una civilización superior fuera de España, creo que Cataluña, no sólo tiene el derecho, sino el deber de proclamar sus reivindicaciones.» Y yo volví a interrumpir, a pesar del gran respeto que tengo a la Presidencia. «Pues yo tampoco lo creo de esta manera.»

Hoy, cuando acabo de oír al señor Macià, y confirmado lo dicho por el señor Nogués, que está a su lado, al decirnos que Cataluña quiere su independencia, y no sólo esto, sino que hay dos millones de catalanes dispuestos, para cuando puedan, a levantarse en armas contra España para lograr su independencia, este modesto diputado, que jamás os he interrumpido en vuestras deliberaciones; que jamás ha osado, por el terror que le inspiraba el Parlamento, abrir sus labios, está hoy aquí tratando de este asunto tan delicado, tan interesante, y he renunciado a mi viaje a Barcelona deseoso de que no se levantara esta sesión sin que me haya sido permitido usar de la palabra. Repito que no soy parlamen-

lario. (Varios señores diputados: Sí, sí.) Siento que el señor Macià se haya marchado. Advertid que no me atrevería a hablar si al hacerlo en estos instantes hablara por mí solo y no creyese interpretar el sentimiento de muchísimos catalanes. Yo no tengo significación de partido político alguno, porque aunque he venido aquí con la simpatía de la Lliga Regionalista, y apoyado por ella a la vez que por otros elementos muy contrapuestos a ella, bien claramente consta en todos mis actos y manifestaciones electorales que no iba yo al Parlamento sometido a la disciplina de la Lliga, pero sí con honda estimación a todos sus hombres, si bien se me combatía en Girona por este Gobierno o por el gobernador de Girona de una manera horrible, en forma de la cual prefiero no hablar, y si dire solamente que con tal modo de proceder en Cataluña no se hace sino avivar el separatismo.

La Lliga Regionalista tiene todos sus respetos y todas sus simpatías: son compañeros míos de juventud muchos de los que la forman; amo y admiro las grandes, grandísimas cualidades de muchos de sus hombres, a algunos de los cuales me figuro no habéis llegado a conocer con haberlos tenido entre vosotros, y ellos con otros fueron quienes me obligaron y me trajeron aquí. Pero yo ahora tampoco falto a nada de lo que prometí, porque siempre les dije y proclamé en todos mis actos y en toda mi campaña electoral, y he proclamado toda mi vida que yo estaba dispuesto a los mayores sacrificios por Cataluña; pero que yo no podría jamás arrancar de mi pecho mi intenso amor a España, no a la España que representan los partidos políticos, sino a la España verdadera, a las regiones españolas, tales como las leyes de la Naturaleza las crearon; no para vivir confundidas unas con otras, pero sí en el lazo íntimo de unión cordial a España, respetando el derecho, el lenguaje, la personalidad de cada una de ellas; a la España que también trabaja como nosotros, y que, como nosotros, sufre.

Ya estáis viendo que no tengo ninguna condición de parlamentario.

El señor PRESIDENTE. Puede su señoría hablar con toda calma y tranquilidad, en la seguridad de que la Cámara le escuchará con respeto. (Aprobación. — Varios señores diputados: Y con simpatía.)

El señor PLA Y DENIEL. Ruego nuevamente al señor Besteiro que me perdone las interrupciones que el otro día le hice, faltando al Reglamento, yo, que soy un hombre muy cumplidor del Reglamento y muy respetuoso con la autoridad del Presidente; pero yo celebré hoy mis interrupciones de aquel día porque me permite aclararlas (El señor Besteiro: Perfectamente legítimas esas interrupciones, y no me molestarán), y porque al hacerlo hoy, después de lo que dijo S. S. aquel día, después de lo que hoy el señor Macià ha dicho, yo celebré que aquellas afirmaciones más constaran entonces, pues es evidente fueron hechas antes de lo que hoy ha dicho el señor Macià.

Voy a exponer a la Cámara mi opinión personal y mi personal sentimiento; pero si solo así fuera no tendría valor lo que dijese; pero es que yo creo interpretar el sentir de millones y aun de centenares de millares de catalanes. Se que me está oyendo o se me oirá desde mi amada Cataluña, y tengo con gran dolor que es posible que causara extrañeza mi discurso, pues amigos cariñosísimos, que sé lo son muy sinceros unos, me decían: «No hables en asuntos que te lleguen al alma; eres demasiado sincero, y en el Parlamento ha de predominar la razón, el sentimiento y vas a dar un espectáculo ridículo en el Parlamento.» Y yo, que mucho más que mi vida y que mi hacienda, quisiera el cariño de mis hermanos catalanes, que aquello vale muy poco ante esto, a mí no me asustarían todos los ridículos y los mayores sacrificios, si con ellos pudiera contribuir a la concordia y amor entre Cataluña y España, sin la cual, aquella no encontraría solución a sus ideales; pero tampoco sin aquella concordia jamás iré España por los caminos de su grandeza, sino por los de su ruina.

CONCEPTES DE PATRIA I NACIONALITAT

¿Qué es la nacionalidad y qué es la Patria, señores? Yo desearía que a esto me contestara el señor Macià, pero como se ha alejado de la Cámara y no sé si volverá, entretanto he de dirigirme al señor Besteiro. En estos momentos trascendentales y trascendentalísimos para mí, yo no he de venir aquí con ficciones, ni he

de entrar en disquisiciones científicas; pero le diré al señor Besteiro que S. S. estaba equivocado grandemente aquel día. Si la teoría que su señoría sostenía fuera cierta, el señor Macià tendría razón; pero porque su señoría se equivocaba aquel día, a pesar de su gran talento y de su gran conocimiento de la política (claro es que no se equivocaba su señoría personalmente, sino que la doctrina que defendía era la que suele ser el credo socialista, pero, que esto no es la verdadera), no tiene razón el señor Macià para sostener la suya. Vuestra teoría, y perdonadme, que yo no quisiera venir aquí a entablar cuestiones científicas, la teoría que vosotros sostenéis, se funda en la sola voluntad humana, y no es verdadera, y lo que aquí decía el señor Macià, con todos los respetos, los grandísimos respetos que hacia él siento, por saber que es grandísima la bondad de su alma, llegaba a mí en forma tal, que, sin que él lo creyera, tenía una sonoridad de blasfemia, porque la Patria no es eso que vosotros decís. Vuelvo a pedir os perdón, señores diputados socialistas. Siempre me tendréis a vuestro lado cuando se trate de batallar en defensa de los obreros, en cuantas reivindicaciones fueran justas, aunque me temo que vosotros no me queráis en vuestras campañas, porque diríais que soy un retrasado. El señor Besteiro basaba el concepto de la nacionalidad y el concepto de la Patria en la voluntad del individuo, y yo por eso decía: No, no es eso la Patria, ni es esa la nacionalidad. Su señoría decía, señor Besteiro, que la Patria y la nacionalidad no puede imponerse por la fuerza a nadie. A eso he de contestar, que la teoría puede ser cierta, y aun sólo en parte, con respecto al individuo, pero no con respecto a los pueblos o a las colectividades. En más, digo que esa teoría (repto que no tengo el ánimo de molestar a nadie y que hablo solamente con el pensamiento y con el alma, puestos sólo en el deseo de hacer bien a mi Patria), ni siquiera en el individuo es del todo cierta; porque, claro es, que todos los individuos pueden elegir la nacionalidad que quieran; pero no siempre, ni en todo momento, pues bien sabéis que en todos los países cultos y civilizados no siempre ni siquiera el individuo tiene ese derecho, cuando está pendiente de cumplir el servicio militar, por ejemplo, no es dueño de cambiar su nacionalidad, y debe continuar con aquella a que hasta entonces venía perteneciendo. Pero si esto no es cierto, ni siquiera con relación a los individuos, lo es muchísimo menos con respecto a los pueblos.

La nacionalidad y la patria no la forman sólo una generación y menos en un momento o instante determinado. No la forma sólo nuestra generación, sino con nosotros las generaciones que pasaron y las venideras. No la forman sólo los hombres, sino también nuestro suelo, nuestras ciudades, valles y montañas, y principalmente la forman todos aquellos nuestros pasados que nos legaron los tesoros de cultura y de riqueza que poseemos, grandes o pequeños, pero los que tenemos en arte, en ciencia, en cultura, y saber, y la forman nuestras catedrales, y nuestros monumentos, y nuestras leyendas populares, y toda nuestra arqueología, que nosotros tenemos el deber de cuidar y respetar y transmitir a las generaciones venideras, con la huella e impresión que nosotros dejamos en ellas.

LES NACIONS NO ES FORMEN PER LA SOLA VOLUNTAT DELS HOMES

Nadie podrá señalar en la historia un solo pueblo o nacionalidad (quizá me equivoque en estos instantes, acaso S. S. pueda mostrarme alguna excepción, que, si fuese excepción, sólo confirmaría la regla, pero yo no sé de ninguna) que haya sido constituido por la voluntad o sufragio emitido por los hombres. No; no conozco en la historia ningún pueblo que por los votos de los hombres haya constituido una nacionalidad. Y no se me invoque, como siempre me ha observado antes de comenzar mi discurso, el caso de Suecia y Noruega, pues no necesito esforzarme para demostrar que eso no tiene comparación con el caso de Cataluña. En aquel caso se trataba de dos naciones que fueron siempre, y casi por naturaleza y por leyes seculares completamente distintas, unidas sólo por un vínculo puro y exclusivamente personal, y ello no tiene nada que ver con el caso actual. Acaso, pudieran citarse en nuestros días nacionalidades como algunas de las reconquistadas en la post-guerra que han ido a un referéndum; pero esos mismos Estados han sido consecuencia de un hecho histórico que se produ-

jo precisamente contra la voluntad de todos ellos y que ha precedido a esa solemnidad formularia de referéndum para confirmar la voluntad de aquellos pueblos de constituir su nacionalidad. Naciones que se habían formado por los votos de los individuos no conporo ninguna en toda la tierra en el transcurso de los siglos.

Los naciones se forman de otra manera: hay leyes que son superiores a la voluntad de los hombres, que los hombres no pueden destruir aunque lo pretendan. Unos dirán que es la Naturaleza, otros lo dirán con otras palabras, y yo digo que es Dios el Rey y Señor de los pueblos y quien levanta y abaja las naciones, y sólo Dios es quien conoce los secretos que la Historia tiene reservados a los pueblos y éstos no se forman ni se destruyen por la simple voluntad de los hombres. Y como no hay idioma o lengua de ningún pueblo que haya sido creado por los hombres y que éstos por un concierto de voluntades puedan ni tengan derecho jamás a destruir, ni los hombres, ni los pueblos, ni las naciones, pueden por un simple concierto de voluntades destruir tampoco vínculos naturales o geográficos, ucos, históricos o otros, que una larga serie de generaciones formaron. Que aunque tal concierto de voluntades pudiera llegar a existir serían impotentes para destruir.

Ya comprenderéis, señores, que en estas delicadísimas materias en las cuales tanto se requiera precisión en la frase, yo no puedo pretender tenerla, muchísimo menos en estos momentos en que, ante el dolor por el cual está pasando nuestra querida Barcelona y la gravedad de la cuestión que está ante el Congreso se ha planteado, está llena de enigmas mi alma.

Pueden, sí, sobrevenir hechos históricos que, unidos a esa voluntad, formen o modifiquen la nacionalidad, pero por la sola voluntad de los hombres ni pueden constituirse nacionalidades ni pueden deshacerse las constituidas.

CATALUNYA I ESPANYA

Explicado todo esté en el orden doctrinal, voy a hacer aplicación de ello a Cataluña y a España. He de recoger esas referencias históricas que el Sr. Macià ha traído aquí y que allá en mi país se repiten centenares de veces, y yo os digo que cuando allí las oigo, y oigo de aquí que el canto de «Els Segadors» se interpreta como himno separatista, a veces dudo si estamos en un manicomio, en el que todos somos locos furiosos de remate. ¡Si ese argumento que se invoca por los primeros catalanistas, si ese mismo canto de «Els Segadors», que se pretende señalar como himno separatista, es en todas sus estrofas y en toda su letra, si lo analizáis detenidamente, un himno completamente españolísimo en todas sus partes, pues que, cuántos catalanes lo entonan al cantar «Els Segadors» nos proclamán al Rey de España su Rey y su Señor! ¡Qué más es aquel himno si no un lamento lleno de ira si queréis y de ira justificadísima, pero dirigida toda, no contra España, ni siquiera contra su Rey, sino contra sus opresores gobernantes de aquella época y todos sus secuaces y cuantos obedecían sus ordenes!

Y no fué el Conde-Duque de Olivares quien, si llevó el duelo y llanto de Cataluña, inició la ruina a la vez de España, dicho esto por todos, absolutamente por todos los historiadores españoles, no sólo los catalanes, sino por todos los de mas pura cepa castellana! ¡Qué hay en el canto de «Els Segadors» que el gran Lafuente y Melo y todos los historiadores no lo digan, pero con frases y palabras y conceptos mil veces más duros contra aquel funestísimo gobernante, del cual afirman que con su perverso proceder llevó los nobles y valientes catalanes, que tan nobles y valientes españoles acababan de mostrarse en el sitio de Salces, a la desesperación!

No os decía antes que muchos de los mismos que a sí mismos se llaman separatistas, porque la han en en estos días les enciendo, son todos en el fondo españolistas inconscientes, gente noble en su casi totalidad, acaso os dirán en su totalidad, pues conozco a muchísimos de ellos, y alguno hay a quien creo conocer, mas que él a sí propio se conoce, y con respecto de quienes os decía que si tuviera acierto en vuestro obrar con ellos, tengo la plena creencia, serían españoles, y lo serán mientras sean catalanes, sino que serán además algunos de ellos y con toda su alma y todos sus alientos, grandes y notabilísimos españoles.

Vuelvo a repetir mi sentimiento por haberse ausentado de la Cámara el señor Macià, pero como hay en la

Cámara diputados catalanes que me podrán rectificar, si en algo me equivoque, continuaré mi discurso para decir lo que yo creo que esta tarde se ha de decir aquí después de las manifestaciones del señor Macià ante el Congreso.

Se acaba de decir que la nacionalidad catalana quiere ir a su independencia total y absoluta con respecto a España. Pues bien, yo estimo que el sentimiento que de la gran mayoría de los catalanes (no de todos los políticos catalanes, entre los cuales los hay en uno y otro lado, de grandísimas cualidades, a los cuales con haberlos tenido entre nosotros, creo no habéis llegado a comprender del todo; pero si yo no he confundido a los políticos españoles con la nación española, tampoco confundo a los políticos catalanes con Cataluña, es el de que nosotros los catalanes venimos unidos con el resto de las regiones españolas por lazos indisolubles, inmutables, superiores a nuestra voluntad. Muy bien, muy bien, como es el geográfico, que es el que lleva más impreso el sello del dedo de Dios, el más inmutable, el más eterno, el que todos juntos, aunque queramos, no podemos modificar.

Estamos ligados por las leyes de la historia, no sólo desde hace cuatro siglos, como decía el señor Presidente del Consejo en el Senado la otra tarde, sino desde mucho antes, desde que existimos los unos y los otros; porque yo voy a Sagunto, a la heroica Sagunto, a la que antes con los romanos defendió la España romana contra los cartagineses, con aquel tesón y heroísmo que con el de Numancia consagró la Historia, y veo que Sagunto no es sino tierra de catalanes. Y desde Sagunto hasta nuestro Bruch y nuestra Girona, ¿en qué momento de la vida ha sido Cataluña desleal a España? Jamás. Seremos, sí, temperamento algo indomito, pero desleales, jamás. Cuando ha dejado Cataluña en ningún momento de la Historia de arriesgar la vida de todos los catalanes por España, en cuantos peligros hayan surgido, participando siempre de sus glorias y de sus tristezas? Yo no entro ahora a ver si monta tanto a tanto monta Isabel como Fernando; pero sé que siempre hemos estado unidos, no desde hace cuatro siglos, repito, sino durante toda la historia. Y si estamos unidos por estas leyes geográficas e históricas, que nadie puede desmentar, ¿cómo es posible que todos nosotros juntos, aunque quisiéramos, rompamos estos lazos? Aunque todos los españoles dijeran que querían separarse de los catalanes y todos los catalanes juntos dijeran que querían separarse del resto de España, contra esta decisión continuarían imponiéndose aquellas leyes, que nos dirían a todos que como imponentes para ello, que no es posible la separación; y si con la imaginación soñáramos el caso, ella nos diría a la vez que ello no es posible sin existir culpa o delito, de los unos o de los otros, y tal vez, en mayor o menor grado, por culpa de todos. Pero eso no es posible. Por mucho que se medite y por mucho que se busque, para vosotros y para nosotros no hay otra solución que cumplir las leyes superiores a nuestras voluntades, leyes que nos mandan permanecer unidos; pero advertid bien: unidos, no confundidos, que estas mismas leyes que nos unen no nos separan, pero si nos diferencian, y ellas harían imposible también, oído bien, completamente imposible que pretendierais borrar esas diferencias que tenemos en nuestro particular y especial temperamento, y en nuestro lenguaje que nosotros no hemos tampoco creado, que no puede sernos arrebatado sin que nos arrebataseis nuestra alma de catalanes, diferencias que arrancan también de las mismas entrañas de la Naturaleza y de lo más íntimo de las páginas de la Historia.

No tenemos, por mucho que pensemos, otra solución; queramos o no queramos, queramos los unos o queramos los otros, juntos todos; hemos de morir o juntos todos nos salvaremos. (Muy bien, muy bien.)

QUE SERIEN CATALUNYA I ESPANYA SEPARADA AQUELLA D'AQUESTA

Con toda la sinceridad de mi alma os digo que en Cataluña se inicia un estado de desesperación, pero si Cataluña muriera moriría también España. Si se levantasen en armas esos dos millones de catalanes, que nos decía el señor Macià, se están preparando para realizarlo en el instante que puedan para obtener una independencia, si Cataluña se viese separada de España, si ese caso llegara — que yo no creo que sea posible llegue — ¿qué que entonces existirían Cataluña ni España? Yo creo, sencillamente que no, creo que eso

llegara, ni España sería España, ni Cataluña sería Cataluña. España podría ser entonces una noble, grande y ancha Castilla, pero no sería España; y Cataluña, nosotros los catalanes, podríamos ser, si queréis, el Nordeste Ibérico, la Marca Hispania (que así nació Cataluña con el nombre de Marca Hispania), o un Gran Condado, o un Franco Condado, o una gran Rosellón, o como queráis llamarle, grande si queréis; pero no sería Cataluña, la Cataluña que conoce la Historia y que nosotros hemos amado. Porque recogería mi tierra, iría por mis bibliotecas, por mis montañas, que todas ellas me proclaman que Cataluña es profundamente española; yo iría a Montserrat, tan profundamente catalán y español al mismo tiempo, y vería las catedrales de mi tierra, los monumentos de nuestras ciudades, los reconocidos mas íntimos de mi Barcelona, la que adoré en mi juventud y a la que sigo adorando hoy mas que nunca en estos días, hoy para ella, de inmenso y supremo dolor, al que es preciso, urgentísimo, poner pronto remedio; y recorrería las bibliotecas y archivos de mi tierra y todo me diría y seguiría diciendo eternamente a los que ocuparen mi tierra que Cataluña había sido siempre profundamente española.

Y yo acudiría a mis grandes maestros catalanes, a los grandes artistas, filósofos, pintores, músicos, historiadores y escritores de mi tierra, aun a sus propios grandes poetas mas modernos, y si los examinara atentamente desde las mas extremas izquierdas hasta las mas extremas derechas entre los filósofos mas modernos, desde Pi y Margall hasta Torras y Bages, los encontraréis a todos clamando siempre contra la España unitarista y centralizada y aun lanzando de vez en cuando acentos hominísimos de ira contra esta, pero proclamando siempre todos en una u otra de sus páginas o en todas ellas su amor a las tierras de España unidas en forma que los unos llaman federalista y otros nacionalista y otros regionalista, pero manteniendo siempre el principio de comunión espiritual con España.

En este mes de junio que los católicos consagramos al Sagrado Corazón de Jesús, perdonadme la cita, aquel hombre cuyos méritos atravesaron también más allá de las tierras hispanas, Torras y Bages, a quienes tantas veces se pretende atribuir doctrinas que nunca proclamó, al enseñarnos a los catalanes como los católicos tenemos el deber de amar a la Patria, ¿qué Patria nos presentaba? ¿sólo Cataluña? No, nos enseñaba a amar a España entera, y más la enseñaba a amar y a bendecir allá en la intimidad de nuestras oraciones en lengua catalana, pero en páginas sublimes como jamás no es fácil nos lo enseñaron a amar mejor ni tanto a nosotros los catalanes en lengua castellana, que también queremos y amamos, y no he de hablar de Balmes ni de todos los demás; y si todos estos grandes maestros que han tenido un valor universal, que han salido de las lindes de Cataluña y de España, nos enseñaron a amar a España, ¿cómo es posible que arrancásemos de nosotros, como no sea en momentos de desesperación y delirio, ese amor a España que nuestros mas grandes maestros nos inculcaron?

ELS FETS HISTORICS DE CATALUNYA

Vayamos ahora a analizar los hechos históricos que el señor Macià citaba. Hablaba el señor Macià de la abolición de los fueros catalanes, llevada a cabo por Felipe V. Pero, señores, ¿es que no ocurrió lo mismo a alguna otra región española? Lo ocurrido en tiempos de Felipe V, no demuestra, por el contrario, el espíritu español de Cataluña? Porque aunque el prometió no abolir los fueros y luego los aboló, lo cierto es que Cataluña luchó en aquella guerra por una cuestión de sucesión a la Corona de España, precisamente por la poca simpatía que entonces sentía Cataluña contra los franceses y la dinastía borbónica.

Suele invocarse también el recuerdo de nuestro gloriosísimo (Pablo Claris; pero ciertamente que Cataluña, llevada injustamente a la desesperación, después precisamente de las recientes pruebas de heroica lealtad dadas a España, injustamente ofendida y agravada, como proclamaban todos los historiadores españoles, en su desesperación llegó al delirio, y se declaró en guerra con España, es preciso recordar lo que motivó y cómo acabó aquella guerra, y además, ¿qué significan veinte años en el transcurso de mas de veinte siglos?

¿Es que no han existido, si no iguales, parecidas luchas, en otros momentos de nuestra historia, de Es-

nia? ¿Y los Comuneros de Castilla, no se levantaron contra su Rey? Hace pocos días yo leía con satisfacción de mi alma como Castilla ha glorificado valientemente a Padilla, que murió por defender el sentimiento regionalista castellano y las antiguas Cortes de Castilla. Pero, es más; a veces pienso si estaré loco cuando tantos otros dicen cosas distintas; pero yo invito a cualquier hombre reflexivo a leer la historia de Cataluña de aquellos veinte años, de profunda amargura y desesperación, a la que la llevó el Conde-Duque de Olivares y sus secuaces. Yo quisiera tener aquí las palabras de Lafuente, de Ordeza, de Melo y de tantos otros historiadores españoles, para demostrar como anatematizan ellos de una manera mucho más justa que los últimos de «Els Segadors» a aquel gobernante español que se llamaba Conde-Duque de Olivares, que si verdaderamente sembró de llanto y dolor a Cataluña, ocasionó también la ruina de España.

Nos dicen Lafuente y Melo y todos los historiadores que después de la conquista de Salces, debida a los catalanes, el Conde-Duque de Olivares, en vez de corresponder a aquel movimiento entusiasta, generoso y heroico de un pueblo noble y amante de su libertad como Cataluña, castigó a los catalanes, y a pesar de agredir éstos con insistentes súplicas, continuó vejándolos, y llegó el momento de la desesperación, diciendo Lafuente que aquellas páginas históricas enseñan que ni aun en la desesperación suele ser útil a los pueblos buscar su salvación fuera de ellos mismos. Y veamos más, fijos bien, que no hablan finalizado veintidós años fué destituido el Conde-Duque de Olivares, después de haber llevado a España a mayores ruinas aún que a Cataluña, y el Gobierno español tuvo entonces el gran acierto, que ojalá hubiera tenido antes, de mandar un emisario a los catalanes que discreta y debidamente les indicaba que Castilla continuaba amando a Cataluña y que les serían respetados a Cataluña sus constituciones y fueros, como así aquella vez se cumplió, y bien pronto vuelve Cataluña gloriosa, vigorosa, heroica más que nunca, queriendo ella reconquistar el propio Rosellón, que si se perdió no fué por culpa de Cataluña, sino por voluntad de España. ¿Qué demuestra eso? Ah, señores! Para mí lo único que todo ello demuestra es que jamás los catalanes fueron desleales, y lo que también demuestra a la vez es que Cataluña no la creó Dios para esclava de nadie, y aquí me refiero al señor Besteiro, porque lo que voy a decir se enlaza con algo de lo que en aquel día se debatía al tratar de la triste situación de Barcelona, que jamás, desde los tiempos de Sagunto a nuestros días, ningún catalán, ni pobre ni rico, ha nacido para esclavo.

CATALUNYA ESTA AVUI INICIADA LA MES GRAN DESESPERANÇA

Cataluña en este momento está cayendo en la desesperación. Con la misma sinceridad que proclamamos que queramos o no queramos, no podemos ni vosotros ni nosotros separarnos, y juntos, queramos o no queramos, hemos de salvarnos o morir, con la misma lealtad os digo también que en estos días en que rápidamente se va extinguiendo en Cataluña el amor que aun hasta hace poco tiempo se sentía por España, en este momento en el cual Cataluña está desesperada se parece algo a aquellos momentos, que antes recordé, en que también a algunos parece que se pretende por otros corresponder a actos de nobleza con agravios. Y con la misma lealtad digo a mis paisanos: Catalanes, no dejareis jamás, no abandonaréis jamás a mis hermanos catalanes ni aun en sus dificultades ni en las equivocaciones, por grandes que sean, que pudiéramos sufrir; pues mientras me quedare un aliento de vida, yo seguiré siempre a Cataluña, pero sin dejar de advertir, si creyese se equivocaba, y si creo que obraríamos en el mismo sentido la gran mayoría de los catalanes; y por el mismo deber yo creo que Cataluña hasta el último momento ha de seguir advirtiéndolo a España, aunque se dijese preciso morir o salvarnos con ella, mayormente al creer que salvando a Cataluña se engrandecerá toda España. Cataluña está hoy cansada de que se le prometa y no se le dé; está angustiada de que un día a propósito del notariado, mañana a propósito de una institución de beneficencia, otro día, con motivo de otra minucia, sin daros cuenta, y este es el dolor, herida a Cataluña. Cuando el otro día mi amigo Rahola decía que algunos en Cataluña podían pensar que esto se hacía deliberadamente, que ese estado de anarquismo que dirige a Cataluña pudiese ser provo-

cado por el Poder central, yo pensaba: existiendo como existe el terrible dolor de Barcelona, acaso sería preferible que fuera aquella la causa: pues si obedeciese a rigurosa maquiavelismo político, yo creo que el pueblo español jamás lo consentiría. Lo que abruma de pesad y llega a inspirar los más grandes temores es que se produce en Cataluña la impresión de que vosotros no os dais cuenta de este gravísimo estado por cierta inconsciencia, porque el Poder central, que quiere atender a la impresión de toda aquella gravedad, y el hecho es que Cataluña se va desesperando. Y no digo esto porque pretenda yo derribar a este Gobierno, sin tener la seguridad que otro ha de hacerlo mejor; al contrario: yo creo que uno de los grandes males de España es esa mutación constante de Gobiernos; pues no hay pueblo alguno que con tal sistema pueda ser bien gobernado, porque así no se puede hacer nada bueno. No debería importarle que gobiernen los unos o los otros, sino que se gobierne bien; y así como se mandó aquel emisario cuando había estallado ya el grito de la desesperación, convendría que pronto, muy pronto, envíe el Gobierno a Cataluña una voz de amor, sin perjuicio de que luego, con más reposo, se pueda resolver lo que no es posible hacerlo en cuatro días. Yo oigo voces del corazón mismo de Madrid, de Valencia, de Sevilla, del corazón de Castilla, de otras partes, dirigidas a nosotros y que no desesperemos; que no confundamos a España con sus Gobiernos; y yo digo y llamo a todos aquellos españoles que vengan a ayudarnos, y a nadie extraño. Y no extrañéis, católicos españoles, que yo diga que no pida que se cambie el Gobierno (si éste se presta a gobernar bien, sin saber quien nos dé la seguridad de hacerlo mejor, qué son momentos de olvidar todas las pasiones políticas y de unirnos todos lo más posible, para apoyar al Gobierno llámese como se llame, que esté dispuesto a querer salvar a España.

L'ACTUAL ESTAT DE BARCELONA I DE CATALUNYA

El señor PLA: El señor Cierva ha dicho que no se había hablado del problema de Barcelona, y deseo conste que cuando en estos momentos he intervenido, no olvidaba el problema de Barcelona, porque el problema de Barcelona no está desligado de la cuestión catalana, antes bien, precisa tener en cuenta esta para resolver definitivamente el problema de Barcelona (aquí donde se habla de tantas soluciones, y se promueven estos desacuerdos), no digo para resolver de momento el actual conflicto, que para esto lo mejor y más oportuno que deberían hacer las Cortes, a mi modesto juicio, sería dejar obrar al Gobierno para luego pedirle todas las responsabilidades que se le puedan pedir. En estos momentos difíciles y delicados, yo creo que ni unos ni otros deberíamos pedir cuentas al Gobierno de lo que está haciendo, sino reservarnos para más tarde, evitando a la vez la transmisión del Poder legislativo en funciones que estimo son del ejecutivo; por eso yo, inspirado en el bien de Barcelona, pedía que no fiscalizéis en estos momentos, reservándonos para después, dejando íntegra al Gobierno la responsabilidad de lo que haga.

Esta me parece que es la doctrina constitucional, y conste que con mis palabras no vengo a defender al Gobierno, lo mismo diría si se tratara de un Gobierno conservador o de otra tendencia política. Yo entiendo que es un mal inmenso de España el cambio incesante de Gobiernos, que si unos lo hacen mal, otros lo hacen peor; y no se debe derribar un Gobierno sin que haya otro que lo substituya con la debida preparación y con la plena conciencia de que ha de hacerlo mejor. Por eso en estos momentos críticos y supremos yo estimo que todos debemos estar al lado del Gobierno, y luego, si es menester, pedirle las responsabilidades en que incurra. Y por ello no he hablado en el día de hoy y no he querido referirme a ese problema de Barcelona, no solo porque no era esto lo que hoy aquí se ha planteado, sino por creer que en esos supremos momentos lo mejor era dejar íntegra la cuestión al Gobierno.

Y para que no se tergiversen mis pensamientos, quisiera oír el consejo de un catalán modestísimo, pero que creo conocer Barcelona, y diga en dos palabras lo que haría si fuera Gobierno en estos momentos? No apartarme del cumplimiento de la ley jamás; muchísimo menos querer inspirar en un solo momento resolución alguna en sentimientos de venganza, ni por los de la derecha ni por los de la izquierda, imponiéndola con mano

paternal, que el Gobierno debe siempre actuar con mano paternal, pero firme, que no quiere decir con rigor, y si el conflicto no se solucionase dentro del cumplimiento de la ley, porque no se podía obtener la conciliación que sería de desear, se unos con otros; si viniese un momento en que la salud pública, el supremo interés del bien general, exigiese imponerse con quien la justicia más le reclamase por razón de su actitud, fuesen éstos los patronos, fuesen los obreros; y en caso de duda, si viniesen momentos supremos y la supremacía pública exigiese una u otra solución, el Gobierno inclinarse en favor de los obreros, que son los más débiles y necesitados, y obligar a los patronos a cumplir lo que debían cumplir, sin perjuicio de esclarecer, más separadamente otro día el caso y resarcir mañana lo que fuera menester, si había justicia para ello; porque antes que nada es el supremo interés de la colectividad.

La solución de la huelga actual es lo primero a realizar en estos momentos, pero cuanto antes posible interesa que, en una forma u en otra, enviéis algo que significase una voz de amor a Cataluña, en la forma que mejor os pareciera; una delegación, por ejemplo, a la Mancomunidad de las que os tiene pedidas y que absolutamente ningún daño ha de hacer al resto de España el concederla. ¡Tengo miedo a Puig y Cadafalch, el presidente de la Mancomunidad, a ese hombre de grande y vastísima cultura y de alma grande! Pues yo, creo que quien así pudiese no le conoce, y no por cierto porque no esté lleno Puig y Cadafalch de entusiasmo amor a Cataluña.

Hace pocos días se decía en el Senado: «No podemos mandar delegaciones, pues no ha de lucirse Cataluña con el dinero del Estado». Pero es que a ese dinero del Estado no contribuye con su parte Cataluña? Antes pedimos durante muchos años el concierto económico, si quiera el que tienen las provincias Vascongadas, y se nos decía por algunos no se nos daba porque podía parecer algo como desmembración de la Soberanía; entonces se pidieron las delegaciones, que, al crearse la Mancomunidad, parecían habían de seguir, y ahora se dice que ello sería perjudicial a Cataluña con dinero que recibe del Estado y el resultado es que Cataluña va desesperando y se pierde cada día más aquella cordialidad que debe existir entre gobernantes y gobernados, que tanta falta hace a los gobernantes en los momentos de conflicto. Y pues me de acabar, yo pido me perdoneis lo torpe de mi palabra y que los haya molestado por una sola vez en las presentes Cortes y las pasadas.

Govern civil

Pesos i mesures

Una circular del Govern civil diu que en compliment del que disposa el vigent reglament de Pesos i mesures, les oficines de la demarcació de Manresa estan obertes els quatre primers dies feiners de cada mes, de deu a dotze del matí i de tres a cinc de la tarda.

Estació a Sant Vicens de Castellet

El Negociat de Ferrocarrils fa públic que, havent tramès la Segona Divisió de Ferrocarrils el projecte de modificació de l'estació de Sant Vicens de Castellet, del ferrocarril de Barcelona a Manresa per Martorell, de la Companyia General de Ferrocarrils Catalans, d'ordre del governador, i en compliment de les disposicions vigents, sobre informació pública, durant el termini de vint dies, perquè puguin presentar-se reclamacions escrites, al qual efecte l'indicat projecte estarà de manifest a l'Alcaldia de Sant Vicens de Castellet.

Extracció de sorra del Besòs

La Companyia General d'Asfals i Portland «Asland» ha sol·licitat extreure 50 metres cúbics diaris de grava i sorra del riu Besòs, en els termes municipals de Montcada-Reixach-Barcelona, en el tros d'un quilòmetre alçada amunt de la desembocadura del torrent Papíoles i un quilòmetre aigua avall del dit lloc.

Els interessats poden fer les observacions i formular reclamacions, presentant els oportuns escrits al Govern civil.

Reforma a Premià de Mar

L'Ajuntament de Premià de Mar ha sol·licitat que es declari com a sobrant de via pública el tros del torrent dit situat al terme municipal del dit poble, pel qual no circulen aigües en

l'actualitat a conseqüència del desviament a la Riera de Xica.

Amb la dita declaració es facilitarà la prolongació del carrer de Prim, el qual, enllaçant amb altre carrer en projecte, permetria la construcció d'una barriada que tant precisa per a l'engrandiment de la població.

Els que tinguin alguna reclamació que formular, la presentaran per escrit al Govern civil.

Visites

Ahí van complimentar al governador els senyors Josep Collado, senador; Enric Rafols, diputat a Cortes; Ramon Monegal, Comissió de la Federació de Bancs i Banquers; Rafael Maspons, Josep Pavon, Comissió de la Federació Patronal, alcalde de Calella; Josep Maria Molina, secretari del Centre de Cereals; August Valls, Joaquim Sagnier, auditor general; Josep Creixell, diputat a Cortes; Miquel Gaiell, Comissió de retirats per Guerra; Marqués de Julià, Ramon Albó, Dionís Conde, senyor Salazar, i senyor inspector d'Higiene, Pecuària.

La processó del Corpus a Sant Martí

En les presents circumstàncies en que sembla que l'atemptat s'hagi en-senyorat de la ciutat, plantant-hi damunt un ambient de dolor i de tristesa produït per unes lluites sostingudes en termes inenarrables per tots els enemics de Catalunya, coincidents a esmerçar llurs esforços per destruir la puixança de la nostra Barcelona, cap i cor de la nacionalitat catalana, és ben digne d'ésser ben remarcat l'acte formosíssim efectuat a la industrial i importantíssima barriada de Sant Martí, la tarda del passat diumenge, amb motiu de celebrar-s'hi la processó del Corpus.

El senyor econom que felicement regenta aquella parròquia, mossèn Rafael Mas, va créure, molt encertadament, que ara més que mai convenia redreçar l'esperit de la ciutat, i contribuir a aquesta lloable tasca en la par que ell creia que la parròquia, no dubta a celebrar l'eucarística processó, i així, ensems que portava per tota l'extensa barriada de Sant Martí aquella natural animació, moviment i alegria pròpis de la solemnitat, semblava que volgués recordar, en passejar Nostrum per aquells carrers, que solament tenint present i complint la màxima ensenyada per Jesús la mateixa nit que instituí el sagrament de l'Eucarística, «estimeu-vos els uns als altres», i que als homes demostrés tenir tan oblidada, és com solament pot regnar al món la pau que ara tant trobem a faltar.

L'èxit de la processó

La tasca empresa pel senyor econom va trobar l'ajuda més entusiàstica. Res ho demostra tant com el fet que aquest any, a insistents peticions dels veïns, s'hagué d'ampliar el curs normal de la processó, que ja era ben llarguissim; hi concorregueren també més bandes de música que l'any passat, i els altars aixecats als carrers del curs eren també més nombrosos.

L'assistència que les entitats aportaren a la processó fou també brillantíssima, particularment per part dels homes, superant la dels anys anteriors, és a dir, que si els enemics de la ciutat esperaven que aquest acte seria un fracàs, s'endugueren un formidable desengany. Era ben palès l'interès del veïnat que la processó fos un acte esplendorós, i així va resultar.

La processó

Una bona estona abans de l'hora de sortir la processó, la plaça de l'església, anomenada ara del Canonge Rodó, al mig de la qual s'hi aixeca l'artístic monument dedicat a la memòria de l'exemplar rector de Sant Martí, oferia un aspecte animadíssim. Els col·legis i entitats hi anaven afluïnt continuament portant llurs bandes de música que tocaven airoses marxes. Els nans i els gegants—que eren els de la ciutat—contribuïen a l'animació amb ses danses, que el fiabiol, rellava acompanyat del clàssic tamborí, alegrant la gent menuda i la gran, que, a l'hora de posar-se en marxa la processó, ja omplia per complet la plaça, engalanada en tots els balcons per boniques draperies, predominant-hi les que ostentaven la bandera catalana.

La processó es posà en marxa amb aquest ordre: Gegants, nans, ganfarrons, creu parroquial, Col·legi de les Germanes Paules, Col·legi de Germanes Escolàpies, Col·legi de la Di-

vina Pastora, els Pomells de Joventut de noies «Marzell Blau» i «Noia Escalat», i els de joves «Canonge Rodó», «Alba Nalena» i «Joan Dalí», acompanyats per la cobla Catholonia, Fillles de Maria, amb la banda «Llum Andreuenca» senyores de l'apostolat de l'Oració, Col·legi i Centre de Sant Pere Claver, amb una banda militar; Col·legi de Catalunya, que dirigeix el senyor Mensa, amb la banda «La Lira Hortense»; Centre Tradicionalista, amb orquestra; Ateneu de Sant Lluís Gonçaga, també amb orquestra; però principal, amb lluit i noadíssim acompanyament. Era pendentista el nostre amic l'asbalat industrial En Joan Baptista Cuixart. Amb el penó principal hi anava la notable banda del regiment de Badajoz.

Seguia una distingida representació del Sometent formada pels caporals i sots-caporals de barri, acompanyada d'alguns individus dels distintes barris del Sometent d'aquell districte; la Custòdia, portada sota talem, actuant de preste el digníssim senyor econom Mn. Rafael Mas; portants de talem i presidència de la processó, formada pel popular regidor del districte desè N'Agustí Escollà, N'Espridit Verdader, caporal accidental del Sometent del districte desè; Lluís de Abalo, vice-president del Comitè de la Creu Roja; Udaeta, oficial de l'oficina de cerimonial de l'Ajuntament; N'ignasi Plans, de la Junta d'Obra de la parròquia, i En Martí Bonsois, vocal de la Comissió Provincial de la Creu Roja de Barcelona.

Tancaven el pas de la llarguíssima processó alguns oficials i individus de la Creu Roja, amb la banda de música, tambors i cornetes d'aquesta institució.

El curs — Aplaudiments

La gentada que presenciava el pas de la processó era imponent; en alguns carrers arribava a dificultar el seu pas.

Tots els balcons estaven endomassats i curulls de joves i damiselles que, en passar la Custòdia, llançaven veritables pluges de ginesta i paperets.

En molts indrets, la presidència de la processó, formada per les distingides personalitats que hem esmentat, entre elles i principalment nostre bon amic el regidor N'Agustí Escollà, era insistentment aplaudida.

El curs que seguí la processó fou el següent: Plaça de l'Església, carrers de Puigjaner, Ter, Clot, València, Mantaner, Mallorca, Internacional, Riu de Padrón, Muntanya, Mallorca, Núria, Rogent, Rosselló, Xirre, Mallorca, Rogent, Aragó, Catalunya, Meridiana, Sèquia, Comtal, Clot, Ebre, Washington, Plaça de Mn. Font i Sagú, Clot, Marconi i Plaça de l'Església.

Pels carrers on passà la processó foren aixecats una trentena d'altars, alguns d'ells realment molt artístics, i tots ben bonics, davant dels quals s'aturava breus moments la Custòdia, mentre la capella de música de la Catedral, dirigida personalment pel mestre Sancho Marraco, entonava inspirats motets.

La processó, que començà a posar-se en marxa a les cinc de la tarda, eren les nou quan acabava d'entrar a l'església. En tot el curs no es registrà cap incident.

Necrològica

Dilluns, a la parroquial església del Pi van celebrar-se solemnes funerals pel bé de l'ànima de don Pere Abella Viñas, persona molt coneguda en aquesta ciutat.

Tant a l'Ofici com a les misses hi va assistir una concurrència nombrosíssima, prova evident de les simpaties que gaudia el finat i les relacions de la família. Els ofertoris van durar molta estona.

Amb tal motiu renovem la nostra expressió de condol a la vídua, fills, germà i parents tots per tan sensible perduda.

Els Pomells de Joventut

El Pomell de Joventut «Nostra Dona de la Mercè» celebrarà una excursió el dia 29 d'agost a Montserrat, anant per Esparraguer i visitant les coves de salitre.

Aquesta excursió es farà en camió-automòbil, essent el preu del tiquet a 6 pesetenes. Per a més detalls dirigir-se a casa del director del Pomell, N'Antoni Garcia, carrer de Milans, 4, impremta, d'una a dues de la tarda.

tenir a cada moment la situació del comerç exterior del nostre país. Acaba proposant que es formi una comissió de defensa duanera de tots els productes espanyols per aturar la mina que cada dia s'accentua més, no sols a causa dels Tractats en vigor, sinó que també per l'escandalós contraban que l'Estat no sap deturar per no ésser intangible la segona columna del nostre aranzel, com s'ha convingut entre tots els interessos d'Espanya.

El senyor Bordes diu que en realitat els 5.000 milions de més d'importacions en tres anys que ha registrat el senyor vescomte de Cusó, representa xifra major si es té en compte el canvi de l'or. Observa que la indústria metal·lúrgica ha estat sempre la més perjudicada en la qüestió de Tractats, malgrat les nombroses reclamacions que ha formulat en totes les revistes aranzelàries; i, per això, sempre es posarà al costat dels productors nacionals per aconseguir que sigui un fet la derogació de la llei d'autoritzacions.

El senyor Gual fa ús de la paraula per a demostrar quant vergonyós és per a Espanya l'anomenada llei d'autoritzacions aranzelàries, les conseqüències de la qual han fet que aquell aranzel que tant costà obtenir, hagi quedat convertit en res. Aquesta llei no significa sinó una total derogació del nostre sistema aranzelari, i per a demostrar-ho, compara la política aranzelària proteccionista que segueix als altres països. Mentre França, per exemple, considera com intangible la seva segona columna, Espanya va successivament vulnerant la seva; mentre aquella nació no vol consolidar les rebaxes que atorga, la nostra fa figurar en l'Aranzel les rebaxes que concedeix; mentre França augmenta a pretext de refundició de diverses taxes, un 20 per 100 ad-valorem a les mercaderies d'importació, el nostre país va tractant per sota la segona columna amb rebaxes d'un 20 per 1000 més, segons els casos; i, mentre França manté el coeficient variable, se'ns imposa a nosaltres la supressió del de moneda depreciada. Si la nostra segona columna va vulnerant-se d'aquesta manera, què és el que pot esperar la indústria espanyola dels seus governs? Afegeix-hi a tot això la situació interna de la nostra nació, la situació de la qual és indubtable no sofreix cap altre país del món, i es demostrarà palpablement quin és l'esdevenir que ens espera.

Es necessari, doncs, que s'estableixi un contacte entre tots els elements productors per a emprendre la defensa dels nostres interessos; i, per a aconseguir-ho, és indispensable iniciar una enèrgica campanya encaminada a aconseguir que prevalguin les aspiracions de tots, o sigui que la nostra obra aranzelària no quedi enrotllada per la mal anomenada llei d'autoritzacions aranzelàries.

Després d'haver fet el senyor Sert un eloqüent resum de totes les manifestacions exposades en l'Assemblea, es van pendre per aclamació els següents acords:

Peticions als poders públics

L'Assemblea acorda:

Primer. — Demanar que el Parlament derogui l'autorització primera de la llei d'autoritzacions aranzelàries de 22 d'abril de 1922, llevat del que fa referència a les nacions americanes de llengua espanyola; que es derogui, per a revisar-los, els Tractats amb Suïssa i França i que no es signi cap més conveni amb nacions de moneda depreciada, sense abans restablir el recarrec contra les importacions de totes les nacions que es troben en la dita situació, o una altra mesura equivalent, com de coeficients movibles, en defensa contra la moneda que sigui; que es declari intangible la segona columna de l'Aranzel; i que establi aquest règim, encara que sigui amb caràcter transitori i d'assaig, no es reprenguin les gestions per a fer Tractats sens reciprocitat estricta, i com se suposa no es es concedeixi el tracte de nació més afavorida en cap forma ni combinació.

Segon. — Que es declari temporalment lliures de drets aranzelaris les primeres matèries que no produint-se a Espanya o essent insuficients, necessiten les indústries espanyoles.

Tercer. — Que es tornin els drets pagats per les primeres matèries introduïdes i que hagin estat transformades per a l'exportació a l'estranger.

Quart. — Que es suspengui la percepció dels impostos d'exportació i de transport sobre els productes extractius i agrícoles de la ramaderia.

Cinquè. — Declarar insuficient el règim proteccionista actual, donat l'estat de l'economia mundial, i que es necessari que es prenguin totes menes de mesures per a desenvolupar el nostre comerç exterior, minvar les importacions d'articles manufacturats i augmentar les exportacions.

Petició al ministre de Finances

Sisè. — Que els resumens mensuals de les Estadístiques de Duanes, es publicuin mensualment; i les anuals, dins dels sis mesos de terminar l'any.

Petició a la Junta d'Aranzels i Valoracions

Setè. — Que la Junta estudiï com més aviat millor, en compliment dels articles cinquè i sisè del seu Reglament, els beneficis i faltes que la pro-

ducció i el comerç nacionals han tingut per l'aplicació dels Convenis que Espanya té en vigor; i que informi sobre la conveniència de no mantenir els actuals Convenis, ni celebrar-ne altres de nous, sense fer una seriosa revisió de la política proteccionista nacional.

Vot de confiança a la presidència

Vuitè. — Es dona un ampli vot de confiança al president del Foment, no solament perquè realitzi totes les gestions que cregui necessàries per a la viabilitat i més eficàcia de les condicions precedents, sinó d'una manera primordial, perquè tracti de cercar el contacte més estret contra les altres entitats econòmiques d'Espanya, amb les quals tenim tants punts de coincidència per a pensar que, unides, defensarem amb entusiasme els principis essencials del proteccionisme.

CAMBRA DE COMERÇ I NAVEGACIÓ DE BARCELONA

En la darrera sessió celebrada per la Cambra de Comerç i Navegació d'aquesta ciutat, sota la presidència de don Joaquim Cabot i Rovira, aquest feu una relació circumstanciada de tota la seva actuació referent a l'estat social anòmal de Barcelona, particularment en el que toca a les reunions celebrades en el domicili de la corporació amb els presidents de gran nombre d'altres entitats, i al document lliurat, amb la signatura de seienta d'ells, al del Consell de ministres per tal d'exposar amb claredat quina és la situació trágica de Barcelona, gràcies al terrorisme que hi impera des de fa trenta anys, quines les seves causes i quins els seus remeis, fent constar el senyor Cabot que ni a aquest document, ni al telegrama que anteriorment li adreçà, ni tan sols a una lletra anterior respectuosíssima sobre el mateix assumpte, i tramesa directament, s'ha dignat contestar el cap del Govern. La Cambra aprovà per unanimitat les gestions del seu president, donant-li un vot de gràcies per la seva actuació.

Els senyors D. David Ferrer i Amengual donaren compte de llur intervenció en l'assemblea de Cambres de Comerç, Indústria i Navegació del regne celebrada a Valladolid durant els dies del 11 al 14 de juny propassat, per a tractar de la situació financiera de l'Estat, de la qüestió del Marroc i dels problemes tributaris que engendren, i especialment de la reorganització dels serveis per aconseguir economies, de la desigualtat contributiva, de la inspecció d'Hisenda i dels impostos que graven les classes mercantils i industrials. Els senyors Ferrer i Amengual, després d'explicar a grans trets la labor efectuada per l'assemblea, la importància d'algunes de les seves conclusions, el caràcter seriós, equitatiu, serà, que tingueren sempre les seves discussions, l'estudi profund i consciencios que revelaven la major part de les seves ponències i la solennitat que revestí, malgrat no haver assistit a la seva sessió de clausura, contra el que esperava, cap ministre, es referiren més especialment a l'acord pres, en vista d'un telegrama del senyor president de la Cambra de Comerç i Navegació de Barcelona, de sol·licitar amb energia del Govern que actués ràpidament i eficaçment, acabant l'actual absència d'autoritat i restablint l'ordre i la disciplina social en aquesta ciutat, i a les manifestacions en aquest sentit fetes al president del Consell de ministres en el moment d'ésser-li lliurades les conclusions de l'assemblea pel Consell Superior de les cambres de Comerç, Indústria i Navegació del regne.

La Cambra acordà concedir un vot de gràcies per la seva labor i les seves gestions a l'assemblea de Valladolid als senyors Ferrer i Amengual, i adreçar comunicacions de gratitud a la Cambra de Valladolid per les atencions que els tingué i a la mesa de l'assemblea i al Consell Superior de Cambres per la seva actuació quant a l'extrem a que s'acabava de fer especial referència.

El senyor Amengual explicà després les tasques de l'esmentat Consell i de la Junta consultiva de Cambres en les sessions que dites entitats celebraren a Madrid després de l'assemblea.

S'acordà interessar de la direcció general de Duanes que es condonin els drets de magatzematge que devinguin a la Duana de Port-Bou les mercaderies destinades vers aquesta ciutat durant els dies en els quals subsisteixi l'actual conflicte dels transports urbans. Així mateix s'acordà sol·licitar de les companyies ferroviàries la condonació dels drets de magatzematge que els correspongui percebre, a part els que s'apliquin per disposició del Ministeri de

Foment i que han estat ja condonats.

Foren aprovats dictàmens de la Comissió d'Expansió Econòmica, Ensenyament Mercantil i Comunicacions relatius als propòsits expressats per una Companyia estrangera d'implantar nous sistemes de comunicació en la xarxa telefònica interurbana i a una proposta de la Cambra de Comerç de Tortosa encaminada a afavorir l'exportació d'oli d'oliva.

Igualment acordà la Cambra, a proposta de la Comissió Aranzelària, d'adreçar-se al senyor ministre d'Estat exposant-li la conveniència que tan prompte com sigui possible es denunciï el conveni de comerç amb França, per haver quedat provat durant l'any que porta de vigència que són tan exigües els avantatges que reporta a l'economia del nostre país que no compensen ni amb molt els perjudicis que li ocasiona. S'aprovaren altres dictàmens de la mateixa Comissió relatius a la modificació de les disposicions de l'Aranzel sobre certificats d'origen per a evitar les molesties que en l'actualitat ocasiona la legislació establerta, a la celebració del nou tractat de comerç amb Alemanya, respecte del qual s'acordà de recomanar que no s'exigixin drets exagerats a l'entrada d'aquells articles que no es fabriquen en el nostre país, i a la celebració d'un tractat de comerç amb els Estats Units dels productes farmacèutics d'origen espanyol als que debien els procedents d'aquell país que s'importen del nostre.

Finalment aprovà la Corporació els termes en els quals havia d'evacuarse l'informe sol·licitat pel Govern civil quant a una instància del Col·legi de Subhastadors públics demanant l'aprovació del nou Aranzel i foren així mateix aprovats diversos informes i certificats emesos a petició de diferents Jutjats i cases comercials d'aquesta plaça.

LA CAMBRA DE LA PROPIETAT

Darrerament s'ha reunit en ple la Cambra de la Propietat, presidint En Joan Pich.

Els reunits s'assabentaren de gran nombre de comunicacions sol·licitant, en algunes, la intervenció de la Cambra a favor de diversos associats, passant les restants a estudi de les comissions respectives.

El senyor Prim donà compte de la visita efectuada a Badalona per a tractar amb l'Ajuntament i forces vives de la veïna ciutat, del projecte d'allargament del carrer de les Corts Catalanes, explicant l'entusiasme i les mostres de consideració i d'apreci que fou objecte la missió d'aquesta Cambra per part de l'alcalde entitats econòmiques, especialment la Cambra de la Propietat Urbana, i veïns, acordant-se haver vist amb molt goig les gestions realitzades per a contribuir a què sigui un fet l'esmentat allargament i agrair les atencions rebudes.

Acte seguit fou llegida la Memòria que com a deduccions de la recentment celebrada Conferència de l'Edificació formulà En Francesc Carreras Gudi, qui, en representació de la Cambra feu labor en aquella conferència a la qual cooperà també En Rafael Buñil Fors, acordant-se per unanimitat, a proposta de la presidència, un expressiu vot de gràcies.

Foren aprovats diversos dictàmens de la Comissió Permanent de Finances, relacionats amb assumptes d'ordre interior, algun dels quals dictàmens fou objecte de generals elogis, puix vénen a resoldre una qüestió que facilitarà considerablement el desenvolupament de futures actuacions de la Cambra.

El president de la Secció d'Urbanitzacions, En Rafael Buñil i Fors, donà compte a la Cambra de les gestions realitzades amb l'emplaçament de la línia de tramvies, les quals van mereixer en l'ordre d'interessos generals l'aprovació de la Cambra. Després de canviades impressions sobre el curs de l'actual conflicte plantejat per la vaga de transports, el senyor Pich aixecà la sessió.

MOVIMENT DEL PORT

Dimecres, dia 3

VAIXELLS ENTRATS:

Vapor espanyol «La Guardia», de Marsella, amb càrrega general.
Vapor espanyol «Hino», de Cartagena, amb càrrega general i 4 passatgers.
Vapor espanyol «Mallorca», de Palma, amb càrrega general i passatgers.
Vapor espanyol «Sagunto», de Cartagena, amb càrrega general i 14 passatgers.
Llagot espanyol «Concha», de Gandia, amb verdura.
Vapor espanyol «Aldekoa», de Nova Orleans, amb càrrega general.
Vapor espanyol «Cabo Peñas», de Marsella, amb càrrega general i 5 passatgers.
Balandra espanyola «Marius», d'Eivissa, amb carbó vegetal.
Vapor anglès «Calderón», de Londres i escales, amb càrrega general.
Vapor noruec «San Telmo», de Cristiania, amb càrrega general.

VAIXELLS DESPATXATS:

Vapor espanyol «Reina Victoria Eugénia», amb càrrega general, cap a Buenos Aires i escales.
Vapor espanyol «Juan Maragall», en llast, cap a València.
VAIXELLS SORTITS:
Vapor noruec «Rolf Jarl», amb càrrega general i trànsit, cap a Gènova.
Vapor alemany «Achilles», amb càrrega general, cap a Cartagena.
Vapor espanyol «Cádiz», amb càrrega general, cap a Havana i escales.
Vapor espanyol «P. Claris», en llast, cap a Gijón i escales.
Vapor espanyol «Núria», de trànsit, cap a Tarragona i València.
Vapor espanyol «Cabo Menor», amb càrrega general i trànsit, cap a Sant Feliu.
Vapor espanyol «La Guardia», amb càrrega general i trànsit, cap a Certe i Marsella.
Vapor alemany «Alicante», amb càrrega general i trànsit, cap a Gènova.
Vapor espanyol «Margarita», en llast.

Anuncis Oficials

FILATURES MARQUET, S. A.

Als efectes dels articles XIV i XV dels Estatuts Socials, es convoca a la Junta general ordinària de senyors accionistes que tindrà lloc a l'estatge social el dia 18 del corrent mes a les quatre de la tarda.

Barcelona, 3 de juliol de 1923. — Per acord del Consell d'Administració. El secretari, Antón Par.

Canvis facilitats per la Banca Marsans, S. A.

PREMI DE L'OR (Preus de compra)

Alfons	128'50	percent
Isabel	132'00	» »
Unce i mitges unces	128'00	» »
Quart d'unça	128'00	» »
1/16 d'unça	128'00	» »
Francs	128'00	» »
Dòlars	6'65	» »
Lliures	32'50	» »

Canvis facilitats per la Casa Soler i Torra G.ani

PREUS DE COMPRA

Bitllets: Francescos, 41'60

- » Anglesos, 32'05
- » Italians, 30'40
- » Belgues, 35'40
- » Suïssos, 122'60
- » Portuguesos, 0'23
- » Alemanys, 0'01
- » Austríacs, 0'01
- » Holandesos, 2'60
- » Russos, 0'00
- » Grecs, 00'0
- » Suecs, 1'70
- » Noruecs, 1'02
- » Dinamarca, 1'10
- » Romania, 3'50
- » Turquia, 3'50
- » Estats Units, 6'92
- » Canadà, 6'90
- » Argentins, 2'35
- » Uruguais, 5'25
- » Xilens, 0'80
- » Brasilers, 0'55
- » Bolivians, 1'75
- » Peruanos, 2'40
- » Paraguais, 0'10
- » Venezuelans, 00'00
- » Japonesos, 2'40
- » Algerins, 40'80
- » Egipte, 32'05
- » Filipines, 2'75

Canvis facilitats pel Banc de Catalunya

Barcelona, 3 de juliol de 1923

DIVISES XECS NO COTITZADES OFICIALMENT

Portugal	0'32	ptes. escut
Argentina	2'47	» pes
Holanda	2'76	» florí
Suècia	1'865	» corona
Noruega	1'145	» »
Txecoslovàquia	21'30	» 100 cnes.
Polònia	0'01	» 100 marc
Romania	0'00	» 100 leis

OR

Alfons	128'50
Unce	128'00
Isabel	132'00
Quarts	128'00
Petit	128'00
Dòlars	6'65
Lliures esterlines	32'50
Francs	128'00

BITLLETS

Francs	41'60
Lires	30'30
Lliures esterlines	32'00
Marc	0'004
Corones	0'009

Centre Cotoner de Barcelona

INFORMACIÓ TELEGRÀFICA

TELEGRAMES OFICIALS DEL DIA D'AVUI

Liverpool	Tanca anterior	Obriment avui	Segon telegrama	Tercer telegrama	Quart telegrama	TANCA
Disponible . . .	16.22	00.00	15.97	00.00		00.00
Futurs:						
Juliol	14.76	14.85	14.82	00.00		14.60
Octubre	13.25	13.34	13.33	00.00		13.16
Gener	12.64	12.72	12.73	00.00		12.57
Març	12.49	12.58	12.59	00.00		12.46
Maig	12.35	N.	12.45	00.00		12.34

Alexandria	Agost	Octubre	Jumel	Tanca anterior	Obriment avui	TANCA
Futurs. Ashmouni	29.68	28.70	Juliol .	14.90	00.00	00.00
		Novembre	Nbre .	15.40	00.00	00.00
Sakellaridis	30.43	32.20				

Nova York	Tanca anterior	Obriment avui	Segon telegrama	TANCA
Disponible . . .	27.85	00.00	00.00	00.00
Futurs:				
Juliol	26.65	26.35	26.15	00.00
Octubre	24.16	23.93	23.76	00.00
Desembre	23.65	23.35	23.26	00.00
Gener	23.37	23.13	22.99	00.00
Març	23.34	23.14	22.95	00.00

Nova Orleans	Tanca anterior	Obriment avui	Segon telegrama	TANCA
Disponible . . .	23.00	00.00	00.00	00.00
Futurs:				
Juliol	26.73	26.72	00.00	00.00
Octubre	23.44	23.34	00.00	00.00
Desembre	23.08	00.00	00.00	00.00
Gener	23.03	00.00	00.00	00.00
Març	22.97	00.00	00.00	00.00

Barcelona, 3 de juliol de 1923

ANUNCIS D'ESPECTACLES

Teatre Català ROMEA

Telèfon 3500 A.
Avui, comiat de la companyia
MARTINEZ SIERRA. Primera actriu

Catarina Balcena

Texta, a les cinc.

Corazón de mujer

Preus populars. Nit: La gran creació
de Catarina Balcena.

Corazón de mujer

de gran èxit.

Teatre Tivoli

Dissabte i diumenge, tarda i nit
4 úniques funcions, 4
pel

Gran Raymond

ELDORADO

Companyia cómica-lírica
PRADO-CHICOTE
Temporada popular. Vint úniques dies.
Preus econòmics

Avui, dimècres, tarda, a les cinc.
Nit, a les deu. PRESENTACIÓ DE LA
COMPANYIA. La sarsuela en cinc
quadros, en vers i en prosa, de Lluís
Linars Becerra i Xavier de Burgos,
música dels mestres Quisilant i Badia.
¡QUE TE CREES TU ESO!... La sar-
suela matrilienya en un acte i quatre
quadros, llibre d'Angel Casanovi, mû-
sica de Quisilant i Badia. ¡DE MIRA-
FLORES Y... A PRUEBA!
Demà, dijous, tarda i nit. QUE TE
CREES TU ESO, i DE MIRAFLORES
Y... A PRUEBA.

TEATRE COMIC

Avui, dimècres, tarda, a dos quarts

de cinc. LA VIEJEOTIA LA REVOL-
TOSA i MOLINOS DE VIENTO. Buta-
ques primera classe, 2 pessetes; de
segona, 1'50. Regalades les altres lo-
calitats. Nit, a les deu. Èxits colossals
de la farsa lírica en tres actes, del
mestre Lleó JAVE CÉSARI

Gran Teatre Espanyol

Vuit úniques dies de les sensacionals
pel·lícules

EL MISTERI D'ORIENT I LANDRÚ

Sessions CADA DIA, a dos quarts
de cinc de la tarda, i a les deu de la
nit. Inauguració diumenge, 8 de ju-
liol, a dos quarts de cinc de la tarda.

Teatre Poliorama

COMPANYIA DE COMEDIA del
TEATRE INFANTA ISABEL de MA-
DRID. Direcció artística: ARTUR
SERRANO.

Avui, dimècres, tarda, a les cinc.
Matinée extraordinària popular. Úni-
ques representacions del grandios
i creixent èxit artístic en quatre actes,
adaptació dels senyors Reparaz i
Luca de Tena.

LA PIMPINELA ESCARLATA

Nit, a les deu. L'entremès dels se-
nyors Muñoz Seca i Pérez Fernán-
dez.

¡¡PLANCHAI!!

i l'èxit de broma continua en tres ac-
tes, de D. J. López Merino.

CURRITO EL DE LAS GUITARRAS

EL GORDO DE NAVIDAD

Demà, dijous, a la tarda. Matinée
de Moda. ¡¡PLANCHAI!! i l'èxit còmic
CURRITO EL DE LAS GUITARRAS,
O EL GORDO DE NAVIDAD. Nit. Mo-
da Selecta. Última representació en

funció de nit, de LA PIMPINELA ES-
CARLATA.

Es despatxa a Comptaduria.

TEATRE GOYA

Companyia DIAZ-ARTIGAS
ALTA COMEDIA

Avui, dimècres, nit, a les deu. EL
GENIU ALEGRE. Demà, dijous, tarda,
LA HORA DE AMAR. Nit: DE CO-
RAZON A CORAZON. — Dilluns, 9. BE-
NERICI de Pepeta Díaz de Artigas. —
Dimarts, 10. Debut de la TROUPE
PORTUGALIA.

Teatre Barcelona

Telèfon 534 A.
COLISEU DE VARIETATS

El quadre més bo d'atraccions. Avui,
dimècres, tarda, a dos quarts de cinc.
Nit, a les deu. Projectió de notables
pel·lícules. Succés de la simpàtica ba-
llarina ALONDRA. Comiat de l'origi-
nal transformista LAMPÓ. Grandios
esdeveniment de la eminent cançon-
ista LA GOYA. Nou i selecte repertori.
Riquíssima presentació. Èxit res-
onant. Èxit enorme dels cèlebres co-
mediants excèntrics FRANCK PICHEL
& SCALES. — Demà, dijous, debut de
les atraccions de primer ordre: CA-
VELLI AND FATIMAS, musicals, i
dels il·lusionistes THE OLYWAYS.

PALACE CINE

Gran Saló de Moda

Avui, dimècres, tarda i nit. Gran-
diosos programes. Tot estrenes. El
cinedrama LA VENJANCA D'UN
BOIG. L'interessant film de gran emoció
EL CADAVER VIVENT. La diver-
tida comèdia ¡QUÍ TENGUES UN
FORD!, i la formosa pel·lícula A LA
PORTA DE L'ESCENARI, per diver-
ses estrelles del cinema.

Saló Catalunya

El local més fresc de Barcelona
Avui, dimècres, el programa més
bo de Barcelona. Tot estrenes. El
grandios èxit del Programa Ajuria:
UN PROMES MASSA PERFECTE, pel
simpatè «Bryant Washburn». EN
FATTY EN DIA DE CAMP, broma
continua. VISITA A VIL·LA PARA-
MOUNT. Últim dia de l'emocionant
exclusive: CARNAVAL, presentació
luxe i riquesa insuperables. — Demà,
estrena: L'OMBRA DEL PARE, per
«Charles Ray», i la tan desitjada es-
trena: NO HI HA JOCS AMB L'AMOR,
per «Constance Talmadge». — Diven-
dres, reestrena de la formosíssima co-
media, VINT-TRES HORES I MITJA
DE PERMIS, per «Douglas MacLean».
— Diumenge a la nit, estrena: LA
VENTURA DE MARIANELA, per «Do-
rothy Gish».

KURSAAL - Aristocràtic Saló

TEMPLE DE LA CINEMATOGRAFIA

Saló de reunió de famílies distin-
gides. — Orquestrina Suïssa. — Avui,
dimècres, dia 4 insuperable progra-
ma. Represa de la divertidíssima cin-
ta de la marca Circuit L'EXPERTA
EN AMOR, per la simpàtica artista
«Constance Talmadge». Gran èxit de
la formosa comèdia EL TRENCA BO-
DIES, per la gentil artista «Viola
Dana». ¡QUÍ TENGUES UN FORD!, de
broma continua. Èxit sorollós de la
grandiosa comèdia dramàtica d'in-
teressant argument A LA PORTA DE
L'ESCENARI, sublim interpretació,
per les bellíssimes estrelles «Robert-
son» i «Cole». — Demà, estrena de la
grandiosa superproducció espanyola
MILITONA, per la gran artista «Pau-
lette Landais».

Divendres, grandios esdeveniment.
Represa de l'interessantíssim film:
EXPEDICIO SHACKLETON AL POL
ANTARTIC 1914-1916. La pel·lícula

científica més verídica de les editades
fins avui, amb la destrucció del vapor
«Endurance», per l'empresonament
dels gels.

Cine Princesa

Granvia Layetana. Telèfon 1371
Tocant a la Plaça de l'Angel
EL LOCAL MES FRESC I COMOD
Avui, dimècres. Moda. LA CLAU DE
L'ENIGMA. L'HOMME SENSE NOM
novè llibre, titulat «El triomf de la
mor». LA PISTA DEL CULPABLE
STANLEY A L'AFRICA INEXPLORA-
DA, segona jornada, titulada «Ren-
les petjades de Zivigione». CHARLOT
ESQUIROL, còmica. — Demà, tot es-
trenes. A LA CAÇA DE MARITS, per
Viola Dana.

Frontó Principal Palace

Avui, dimècres, tarda, a un quar-
te de cinc. Dos escolits partits a cista-
lla. Nit a un quart d'onze. Grandios
partit de pilota a cistella. SOTO
GASTANAGA contra OLASCOAGA
URQUIDI. Després es jugarà un sa-
gon partit per aplaudits pelotaris.

TURÓ PARK

PARC
DE MODA

Jardins, atraccions
i exhibició del

NAN PAQUITO

Cada nit, Concert po-
la Banda de Caçador
de Barcelona. Cafè-Re-
taurant de primer ordre
Servei d'Autòmibus de
la Plaça de Catalunya (davant Ce-
sino Militar) a Turó-Park. Taxis Fede-
ració des de Plaça Catalunya a Turó
Park.

Avisos

Francès
nadiu. Classes particulars. Pe-
layo, 22, segon, 1.

Anglès
per bon professor. Aribau, 19,
1.º, segona. Escala esquerra.

Proporciono a senyora
o mare i filla dues habitacions
moblades a la Plaça Universi-
tat amb cuina, puix estaran so-
les al pis, per 7 duros. gratifica-
ció 50 duros. Escriure 4466.
Rambla de les Flors, 16 (anun-
cis).

Vendes

Gran LIQUIDACIÓ

Taller de Calçat
Marca VILARET
La Verdad
MATERIALS, FABRICACIÓ
I PREUS NOUS

Grans gangues per a
Senyor de 12 a 40
ptes. parell.
Senyora de 3 a 40
ptes. parell.
Nena o Nen de 3 a 15
ptes. parell.
Garantit a mida o d'encarrec

Especialitat per a pens de-
licats i classes de luxe
PREUS ECONOMICS

Cortes avariats
Vendes al major detall
COMPOSTURES DE TOTES
CLASSES

Tapineria, 29

Joies d'ocasió
Safates i servels de plata, a
pes. Compro or, platí, platí,
trillants i perles.
Jewelry de J. Nàñez
Rambla de les Flors, 8 A
Cardenal Casañas, 8.

Gran finca rústica

70 moides de terra plantades
de vinya, quatre grans cellers,
dues grans cases pels masovers,
torre per a estineig, botes,
prensos, etc., etc. entre Mas-
queixà i Píera, 30 minuts de l'es-
tación, per 40.000 duros. R. Bon-
da de Sant Pau, 79, Colmado.

Grans Magatzems DAMIANS

BANY, PLATJA, CAMP I ESPORT

GRAN EXPOSICIÓ VEGEU LES NOSTRES ESCAPARATES

Vestit bany amb cinturó, vicunya, rics i originals brodats, per a senyora 14'00 pessetes
Vestit bany amb cinturó, estam, rics i originals brodats, per a senyora 26'00 »
Vestit bany, alpaca, rics i originals brodats, per a senyora 33'00 »
Gran assortit en mocadors, tamany gran, dibuixos novetat 3'25 »

BARNUSSOS I CAPES BANY DE TOTES CLASSES I PREUS

Pessetes	Pessetes	Pessetes
Mallots semiti, per a senyora 6'50	Cambres angleses 2'75	Maletes «pegamoid» 16'50
Vestit bany semifi, per a senyor 6'75	Samarretes atletisme 2'50	Motxilla lona 12'50
Vestit bany semifi, p. senyor, slip 6'50	Colans boxa 5'50	Bastó amb punta per a camp 1'90
Vestit bany semifi, per a nen 4'25	Raquetes 8'75	
Gorres, sandàlies bany, etc., etc. 11'50	Sacs anglesos «pegamoid» 6'20	
Pilotes cromades, reglament 3'50	Sacs anglesos pell 1'00	
Bombes per a idem 3'50	Sacs ballesta 32'00	
Passadors 0'60	Portamantes 4'50	

Ombrel·les cretona japoneses

Gran novetat en joguines per a platja

Barrets de palla, gran moda, des de 1'90 pessetes

Mantenim encara els preus anunciats en Bateria de cuina i Cristall

NINGÚ VEN A MÉS BAIX PREU QUE NOSALTRES!

ELECTROMOTORS I DINAMOS



especialitat en les de
ELECTROQUÍMICA
Bobinats - Instal·lacions
Reparacions
Maquinaria Eléctrica, S. A.
(Antics tallers Balcells)
Corts Catalanes, 416. T. 558 H.

Underwood 3-16

1 Smith 500 ptes. Alfons, 57.

Nevera i lavabo

50 ptes. nou. Alfons, 57.

Compro registradora

Anker nova o usada. Escriure:
4462, Empresa Ideal d'Informa-
ció, Rbla. Flors, 16 (anunci).

Rotillos pianola

de 65 i 88 notes, líquid a baix
preu. Rambla Santa Mònica, 14,
Llibreria Universal.

Venc

Gramofon amb plaques, ganga
i màquina fotogràfica nova, per
la meitat del seu valor. R. Li-
breria, Rbla. Sta. Mònica, 14.

Demandes

Mare i filla

es col·locarien juntes. R. Xu-
clà, 8, bis.

Serventa

es desitja de 30 a 40 anys, edu-
cada i bona informes per a ser-
vir a persona sola. Escriure 4463
Empresa Ideal d'Informació,
Rambla de les Flors, 16 (anun-
cis).

Serventes

de totes classes col·loco, Pas-
sage Vireina, 24. Casa for-
mal.

Dues germanes

habitatge a canvi de quèfers
domèstics. Raó en aquesta Ad-
ministració.

Urgeix empleat

amb bon sou, que aporti 1.500
ptes. Presentar-se al Centre de
Crédit. Doctor Dou. 4. 1.º, 1.º.

Jove de 14 a 16 anys

es desitja per a dirigir sobres a
mà. Vallirana, 56, baixos, Sant
Gervasi.

Lloguers

Llogot torre

18 duros a Sant Adrià. Raó: Ur-
gell, 40, pral., primera. Dilluns,
de 5 a 8.

Per preu môtic

llogot habitatge per a despatx o
cosa analoga, balcó al carrer.
Ronda Universitat, 5, segon.

A Vilasar de Mar

Casa amb jardí per llogar. Raó:
Montserrat, núm. 15. Vilasar
de Mar.

Dispeses

Casa particular

cedeix 2 habitacions tota pen-
sió. Xucà, 16, quiscos.

Habitació

dret cuina, moblada, a matri-
moni, 17 ds. sol, ventilació. Co-
merç, 2 on, 2.

Habitació

tot estar per a matrimoni o 2
amics i altra persona sola, hi
ha ascensor i bany. Passeig de
Sant Joan, 58, 3er, 1.

Boniques habitacions

per a senyor a tot estar o sols
menjar. C. Ample, 34, 2 on, 1.

Luxosa habitació

confortable amb pensió. Mu-
tanar, 36, 2 on, 1.

Luxoses habitacions

tota pensió, confort modern. R.
Passeig de Gràcia, 101 (Camer
Sevillana).

Desitjo

un senyor a tot estar i dos joves
sols a dormir. Carme, 10, segon
segona.

Casa formal

Habitació ben moblada, centr-
ca, net, bona cuina. Dipu-
ció, 276, tercer, tercer.

Compres

Per a fotografia

comprare fondo de saló si és
ocasió però en bon estat. Tan-
to em quedaria algun mobili-
no és molt desbasta. Ofertes a
núm. 10.021 de «LA VEU».

Compro

Enciclopèdia Espasa pagant-
a bon preu. R. Llibreria Un-
versal. Rbla. Sta. Mònica, 14.

Ofertes

Senyoreta

instruïda, s'ofereix gratuït-
ment institutriu o cosa analo-
ga per a anar estiu. Raó: Xu-
clà, 8, bis.

Senyora vídua

s'ofereix per a cuidar senyor
sola o senyor. Raó: Xucà, 8 bis.

Vilanova i Geltrú

Al passeig de Ribes Roges,
prop del mar, en lloc cen-
tric i pintoresc de la magní-
fica platja mediterrània, es
construeixen, per a la ver-
da, espléndids xalets, vol-
tats de jardins i amb tota
classe de comoditats: aigua
abundant de l'aqüeducte,
electricitat, telèfon, garat-
ge, etc.
Per a més detalls escriu-
re a G. Vivanco, carrer del
Teatre, núm. 15, Vilanova i
Geltrú.

Mestra superiora

s'ofereix a domicili, encara
sols sigui mesos estiu. Hora de
ria 30 ptes. mes, alterna 15. De
els matelxos preus. Escriure
Aribau, 20, pral., 1.